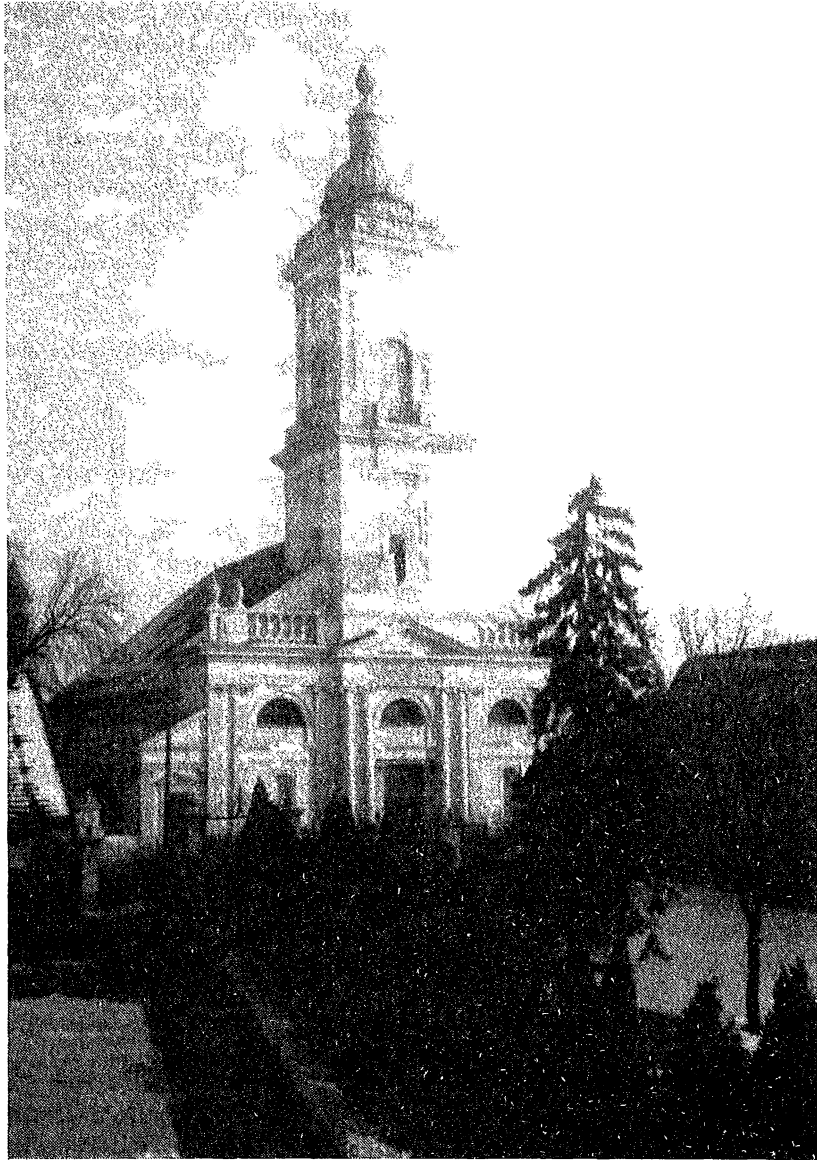

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

A révkomáromi református templom

1997. Pünkösd hava

VIII. évf. 5. sz.

Tartalom

Tanulmány

Karasszon Dezső: A LXXIV. zsoltár	223
---	-----

Mennybemenetel ünnepén

Csiha Kálmán: Áldozócsüdtörtök. Apostolok Cselekedetei 1,6–9.....	225
Nagy István: Mennybe nézve élünk. Apostolok Cselekedetei 1,10–11.....	229

Pünkösdi prédikációk

Adorjáni Zoltán: A Lélek elvezet a teljes igazságra. János 16,12–13	232
Czapfalvy József: A fiúság lelke. Apostolok Cselekedetei 2,16–17	234
László Dezső: Pünkösdi hallgatás és pünkösdi beszéd. Ézsaiás 44,1–5.....	237
Nagy István: Isten gyermekei vagyunk. Róma 8,16	240
Ravasz László: Újjászületés. Apostolok Cselekedetei 2,1–4	243
Tunyogi Lehel: A hasznos szolgálat ajándéka. 1Korinthus 12,4–7.....	246
Nagy Gabriella: Végig veled.....	248

Szentháromság vasárnapjára

Kováts László: A Szentháromság. Lukács 3,21–22	249
László Dezső: A Szentháromság Isten három ajándéka. 2Korinthus 13,13	252

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Bányai László: Legnagyobb a szeretet. 1 Korinthus 13,13b	256
--	-----

Temetési beszédek

Henter György: A nagy szózat. Jelenések 21,3	257
Orbán János: Az igazi örökség. Zsoltárok 73,23–26.....	259
Orbán János: Ne bánkódjatok! 1Thesszalónika 4,13–14	261
Orbán János: „Ó, én nyomorult ember!” Róma 7,22–25a.....	262

Vallástanítás

Henterné Antal Tünde: Isten elküldi Szent Lelkét	264
Inczéné Székely Hajnal: Jézus mennybemenetele.....	266

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

Tanulmány

Karasszon Dezső
Magyarország

A LXXIV zsoltár

Ezt a zsoltárt a babiloni fogság idején keletkezett nemzeti panaszénekek tartjuk, mint a 44, 60, 80, 89, 108. zsoltárt. A korábbi írásmagyarázók véleménye az volt, hogy a Makkabeusok korában keletkezett ez a zsoltár, amikor IV. Antiochus Epiphanes megalázta a templomot (Kr.e. 167-ben). Erről számolnak be a Makkabeusok könyvei (1Makk 2,6; 4,38; 2Makk 5,16.21; 8,35). Arról is olvasunk, amit a zsoltár 9. verse említ, hogy ti. nincsenek próféták (1Makk 4,46; 9,27; 14,41). Azonban a zsoltárból nem tűnik ki, hogy az ellenség idegen vallást akar ráerőszakolni a népre, mint IV. Antiochus Epiphanes. Ő viszont nem pusztította el és nem perzselt fel a templomot, mint a babilóniai hadsereg (2Kir 25,9 s köv.) Ez a győztes sereg először kifosztotta a templomot (2Kir 24,13 s köv.), és fogságba vitte a népet. Ez a zsoltár háttere. Úgy látszik, hogy a templom pusztulása után (Kr.e. 587) már hosszú idő telt el: a 3. vers „örök” romokról beszél.

1b–3. vers. A zsoltár a panaszénekek jellemző „miért” kérdésével kezdődik (Zsolt 44,24; 80,13; Ézs 63,17). A szó szerinti „örökre elvetettél” kifejezést az új fordítású Biblia (helyesen) a „régóta elvetettél” kifejezéssel adja vissza. Sok idő telt már el a babiloni fogságban; haragszik az Úr az ő „legelőjének nyájára” (Zsolt 79,13; 95,7; 100,3). A bevezetés könyörgést is tartalmaz; az Úr saját gyülekezetéről van szó, melyet az ősidőkben „teremtett” (Ex 15,16; Deut 32,6) és tulajdon népévé tett (Deut 4,20; 9,26.29; 1Kir 8,51). Ez az egyiptomi szabadításra vonatkozik. Innen „váltotta ki” népét az Úr (Ex 6,6; 15,13; Zsolt 77,16; 106,10). Ehhez járul Sion hegyének mint az Úr lakóhelyének a kiválasztása. Ez Nátán jövendölésén alapul (2Sám 7,8–16; 1Kir 8,16), és a Deuteronomium egyik fontos gondolata (Deut 12,11; 16,2.6.11; 26,2). A 3. vers segítségül hívja az Urat. Itt a héber szöveg „emeld fel lépteidet” kifejezését a LXX „emeld fel kezeidet”-re változtatta. A héber szöveg alapján arra gondolhatunk, hogy az Úr a hegyek tetején lépkedve siet népe segítségére (Mik 1,3), hiszen az ő templomát régóta lerombolta az ellenség.

4–8. vers. Ezekben a versekben a panasz hangzik el. Ordítózott az ellenség azon a helyen, ahol szent csendnek kell uralkodnia (Zsolt 46,11; Hab 2,20; JSir 2,7). A maguk hadijelvényeit állították fel, utána pedig úgy viselkedtek, mint a favágók. Baltákkal feszítették le az aranydszekeret (2Kir 25,13–17), és közben tönkretették a szép faragványokat. Az arany elzsákmányolása után az egész templomot felgyújtották. Ezzel „nevednek hajlékát gyalázták meg” (7. vers). Ez a gondolat arra való, hogy Istent beavatkozásra bírja. A 8. vers az ellenség szándékát fejezi ki; az új fordítású Biblia helyesen értelmezi a vitatott szöveget: „Igazzuk le őket egészen!” (A jnh ige qal imperfectum többes szám 1. személyű alakja.) Az Úr „hajlékainak” felégetése arra mutat, hogy Jósias király halála után (Kr.e. 609) újból sok kultuszhely lett az országban. Meghiúsult a deuteronomiumi reform egyik fontos vívmánya, a kultuszcentralizáció.

9–11. vers. A panasz egyik oka: semmi jel sem utal arra, hogy Isten közbelép és harcol népéért (vö. Bír 6,17.36–40; Ézs 7,11.14). Nincsenek győzelmet jövendölő próféták, mint hajdan (1Kir 22,11 s köv.; JSir 2,9; Ez 7,26). A nép panaszkodva kérdezi: Meddig még (10. vers); miért (11. vers)? Ismét azzal akarják Istent beavatkozásra bírni, hogy „a te nevedet gyalázza az ellenség”. Isten saját ügyéről van szó. A 11. vers kérést tartalmaz: az Úr vegye elő eddig „keblébe rejtett” jobbját (a vers utolsó szavát nem „végezz ve-

lük”-nek fordítjuk, hanem az „elrejtett” ige passzív participiumának), és mérjen csapást az ellenségre.

12–17. vers. Azok a „diadalmas tettek”, amelyeket hajdan vitt véghez az Úr, a teremtetéstörténet eseményei. A mitikus teremtetéstörténet áll a háttérben. Az ősi tengeri szörny a hétfejű Leviatán volt. Az ókori keleti népek kultúrájából olyan képek maradtak ránk, melyek a diadalmas istenséget lándzsával a kezében ábrázolják, amint a szörny egyik fejét a másik után teszi ártalmatlanná. Egyik tradíció szerint a tengeri szörnyet a saját életeleméből, a vízből kiveti a diadalmas Úr, és a pusztai vadak elé dobja (Ez 29,5; 32,4). Semmiképpen sem a „puszta népének” vagy a „hajósoknak” az eledele lett a szörny, hiszen ez a harc az ember teremtése előtt történt. Nem fogadjuk el a LXX változatát sem: „az etiópoknak”. Jó értelmet ad, ha a mássalhangzókat sértetlenül hagyjuk, de máshol választjuk szét: „a tenger cápáinak”.

A győztes harc után (vö. Jób 3,8; 26,12 s köv.; Zsolt 89,10 s köv.; 104,7–9; Ézs 51,9) a teremtetett világ rendjét állította meg az Úr. Forrásokat „hasított”, hogy a hajdan ellenséges vizek ezentúl öntözzék a földet (15. vers; Zsolt 46,5; 104,10 s köv.). Helyére tette a „világítótestet” (azaz a holdat és a napot), hogy világítsanak éjjel és nappal (Gen 1,16). Végül mint mesterember (Deus faber) határokat (ti. határköveket) „állított” (Deut 32,8; Péld 15,25), továbbá nyarat és telet „formált” (a fazekas munkáját fejezi ki Gen 2,7).

18–23. vers. A nemzeti panaszének utolsó része szabadításért mondott könyörgés. Erős antropomorfizmus a 18. vers első szava: „Emlékezz!” Az ellenség „bolond” nép (22. vers; Zsolt 14,1). Ez azt jelenti, hogy az Úrral nem törődnek. Az Úr beavatkozását sürgeti az a gondolat, hogy az ellenség gyalázza az Urat, megveti az ő nevét (18. vers). A 19. vers elején Isten irgalmáért könyörög a zsoltárfíró: „Ne add gerlicéd lelkét (= életét) a vadállat(ok)nak.” Ókori keleti népek művészetében olyan ember alakú, vadállatfejú démon is található, mely mancsai közt galambot szorongat. Ezért nincs szükség a LXX szövegjavítására („gerlicéd” helyett „magasztalód”). A vers második fele megmagyarázza, kiktől van szó: „nyomorultjaid”-ról, azaz a gyülekezet tagjairól. Ezekkel, ill. ezeknek az őseivel szövetséget kötött az Úr. Ezért nem nézheti el sokáig, hogy az ország „sötét helyein”, zugaiban is erőszak uralkodik. Nem folytatódhat a nincstelenség megaláztatása (21. vers), sőt el kell jönnie annak az időnek, amikor „a nyomorult és a szegény” dicséri a Úr nevét (21b vers.) A 22. vers arra kéri az Urat, hogy bíróként „keljen fel” (Zsolt 3,8; 7,7; 10,12; 12,6; 17,13). Sújtson le a „bolondokra” (18. vers), akik népét napról napra gúnyolják. Ezek nemcsak népe ellenségei, hanem Isten támadói is (23. vers), akiknek a harci zaja, ordítózása (4. vers), „zúgása” a káosz vizeinek zúgásához hasonlít (Zsolt 65,8; 89,10; 93,3 s köv.; Ézs 17,13). Ugyanaz az Isten, aki diadalmaskodott az ősi ellenség felett, a történelem ura, aki szabadítást ad népének.

Mennybemenetel ünnepére

Csiha Kálmán

Áldozócsütörtök

Alapige: Apostolok Cselekedetei 1,6-9

Bibliailvasás: Lukács 24,44-53

Azon a napon, amelyen az Úr Jézus Krisztus a mennybe ment, mennybemenetele előtt összegyűjtötte ismét a tanítványait. Hozzá gyűltek össze, mintha érezték volna, hogy nem sokáig lesznek vele testileg, mintha érezték volna, hogy valami döntő változás következik be. Remegő aggodalommal a szívükben összegyűltek és megkérdézték őt.

Akkor azért gyűltek hozzá a tanítványok, mert amit tőle akartak kérdezni, azt nem tudták megkérdézni mástól. Mert amit tőle akarta kérni, azt nem tudták megkapni mástól, és mert tudták, hogy ahogy ő szereti őket, úgy senki sem szereti.

Látjátok, ezért gyűltek a tanítványok mindig Jézus köré, de nemcsak azon a mennybemenetele előtti utolsó napon, hanem azután is. Ezért gyűlünk össze mindig hozzá, mert amit mi tőle kérdezzünk, arra más nekünk nem adhat feleletet; mert amit tőle kérünk, azt nekünk más nem adhatja meg, mivel egyedül nála van a bocsánat. Hát hová mehettek volna a tanítványok bocsánatért, kegyelemért? Pilátushoz, Heródeshez, a vámszedőkhöz, a katonák vezetőihez, a zsidó papokhoz? Mivel csak Jézusnál volt és van a bocsánat, vajon hová mehetnél te is bocsánatért?

Sok nagy közzgazdász van ezen a világon, de vajon megkapnád tőlük lelked bocsánatát? Sok nagy államférfi van ezen a világon, de vajon megkapnád tőlük lelked üdvösségét? Sok feltaláló, nagy tudós ember van ezen a világon, de vajon megkapnád-e tőlük az örök élet reménységét? Amit mi Jézustól kérünk, azt nem tudjuk senki mástól megkapni, egyedül csak tőle. Sok nagy ember volt ezen a világon, sok feltaláló, tudós és filozófus, de egyik sem merte kimondani: Aki hisz énbennem, örök élete van annak és nem lát halált soha örökké, csak általmegy a halálból az életbe (Jn 5,24). A nagy tudósok egyike sem merte kimondani: „Úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy ha valaki hiszen őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16). Ezt csak Jézus tudja adni, és ezért az emberek mindig siettek Jézushoz. Ezért gyűltek hozzá minden korban az emberek szívük minden reménységével vagy remegésével, bánatával, bűnével, félelmével, hitével és hitetlenségével, mert amit ő hoz, mert ahogy ő szeret, mert ahogy ő vigasztal, mert ahogy ő megbocsát, azt másnál rajta kívül soha senkinél megtalálni nem lehet és nem is fogod soha azt megtalálni. Ezért gyűltünk össze most mi is hozzá. De ha a szívedben lenne valami remegés, amit senki másnak elmondani nem tudsz, mert talán szégyelled vagy nem akarod, hát akkor mondd el neki. Ha a szívedben lenne egy fájó kérdés a holnapod vagy az üdvösséged felől, hát mondd el neki, mert neki el lehet mindent mondani. Tudták ezt a tanítványok, és azért gyűltek hozzá. Ki akarták használni még azt az utolsó alkalmat, amikor testileg is jelen van közöttük Jézus. És megkérdézték őt, mondván: „Uram, avagy nem ez időben állítod-e helyre az országot Izráelnek?” Mennyi minden volt ebben a kérdésben! Ők azt remélték, hogy Izráel országa erősen és hatalmasan újra helyre fog állni, mivel Krisztus azt azonnal meg is valósítja. Úgy benne éltek ebben a remegő, fájó gondolatban, hogy megkérdézték: Uram, ha itt hagysz bennünket, mi lesz velünk védtelenül, árván, egyedül és elhagyottan? Ugye most helyreállítod az országot Izráelnek? Ugye most mindent elrendelsz és elrendezel, hogy ne legyen többé gyűlölet, bánat, fájdalom, üldözés, gonoszság, bűn, hanem csak öröm, békeség, biztonság és bizonyosság? Ugye te, Jézusom, mindent elrendelsz, és nem

hagysz itt árván a mi félelmünkben, gyöngeségünkben, összetörtségünkben? Uram, ugye helyreállítod az országot Izráelnek, és ugye most állítod helyre?

És Jézus felel nekik: „Nem a ti dolgotok tudni az idöket vagy alkalmakat, amelyeket az Atya a maga hatalmába helyezett, hanem majd vesztek eröt és lesztek nekem tanüim Júdeaiban, Jeruzsálemben, Samáriában és mind a földnek végsö határáig.

Milyen nagy különbség van a földi tanítványok és a mennybe ment Jézus között! A földi tanítványokat csak a ma érdekelte, csak az érdekelte, hogy mi lesz ma, hogy ugye ma helyreállítod az országot? A földi tanítványokat szorongatta a félelem és az aggodalom, hogy mi lesz velük. Jézus messzire tekintett: a jövőbe, az évezredek távlatába nézett, ahová majd el kell vinni térben és időben az evangéliumot. A tanítványokat nem érdekli csak Jeruzsálem. A tanítványokat csak a saját sorsuk érdekelte. Jézust azonban érdekelte Júdea is, az ellenséges Samária is, a távoli pogány világ is, mert Jézus azokért is meghalt a kereszten. Milyen nagy ellentmondás van a földi tanítványok és a mennyi Krisztus között! Azok az utolsó percben mindenképpen a maguk védelmét szeretnék megkapni Jézustól, Jézus pedig tanúknak, mártíroknak küldi öket. A világtörténelem országújtára küldi öket. Talán most is éppen ilyen nagy különbség van a földi tanítványok és a mennyi Jézus között. A földi tanítványok, vagyis mi csak a magunk kicsi Jeruzsáleméért imádkozunk a legtöbbet: Uram, állítsd helyre az országot, az én Jeruzsálememet, az én családomat, az én egészségemet, a gyermekem, az én szülöm, az én élettársam egészségét, az én családom boldogságát, védeltségét, bizonyosságát. Vagy így imádkozunk: Uram, őrizd meg, tartsd meg az én gyülekezetemet, az én egyházamat. Mi legfeljebb csak eddig tudunk elmenni. Mi csak magunkért tudunk imádkozni. Jézus viszont az egész világért küldte el tanítványait, és így küld minket is. Mi csak a mát látjuk, mi csak a máért aggodunk. Azért remegünk, félünk, hogy mi lesz velünk holnap, de Jézus kezében tartja a holnapot, előre lát a holnaputánba is, és oda küld bennünket. Milyen nagy különbség van közte és köztem! Mennyire földiek vagyunk! Mi nagyon össze tudunk törni. Sokszor félünk, remegünk, aggodunk, kicsinyhitűek vagyunk. Úgy gondoljuk, hogy ha ma nem segít Isten, akkor minden elvész. Jézus azonban messze lát, és a mi sokszor tiltakozó életünk ellenére elküld bennünket, hogy legyünk az ö tanúi.

Azt mondta nekik; „Nem a ti dolgotok tudni az idöket vagy az alkalmakat.”

Ne gondoljuk, hogy a mi dolgunk tudni az idöket. Hogy mikor jön vissza Jézus, az az Isten kezében van. Ö azt mondja, hogy ezt a napot és ezt az órát senki sem tudja, még az angyalok sem a mennyben, egyedül csak Isten a megmondhatója. Nekünk nem az a dolgunk, hogy számolgassuk: ma vagy holnap. Nekünk egészen más dolgunk van. Az a mi dolgunk, hogy a Szentlélek erejével beteljesedve, tanúi legyünk. Mi sokszor azt csináljuk, ami nem a mi dolgunk. Viszont a mi dolgainkról elfeledkezünk. Ezért Jézus azt üzeni nekünk mennybemenetelének ünnepén, hogy az a mi dolgunk, hogy az ö tanúi legyünk. Az eredeti szöveg szerint: a mártírjai. Az apostolok és az első keresztyének életében valóban szó szerint beteljesedett, hogy mártírok lettek, hogy meghaltak a Jézus Krisztusról szóló tanúbizonyosságukért. Az életüket adták érte. Most már nem ez a helyzet, de azért érvényes reánk nézve is a küldetés: „lesztek nekem tanüim”. Mártírjaim. A mártír olyan tanút jelent, aki le tud mondani az életéről. Jézus azt akarja, hogy mi is az ö tanúi legyünk ebben a világban. Önzetlen tanúi, önmagunkról lemondani tudó tanúi. Jézus azt akarja, hogy legyünk tanúi Jeruzsálemben, Júdeaiban, Samáriában és a föld mind végsö határáig. A tanítványok tapasztalhatták, hogy tágul a kör. Elöször Jeruzsálemben kellett tanúknak lenni, ahol megfeszítették Krisztust.

Elöször nekünk is itt kell tanúnak lennünk, a mi Jeruzsálemünkben, a mi otthonunkban, a mi sokszor megromlott otthonunkban, ahol káromkodással, gyöülölködéssel, meg-

bocsátani nem tudással, pogány életfolytatással megbántottuk a Krisztust. Először itt kell tanúnak lennünk, itt a mi Jeruzsálemünkben, az otthonunkban, a szívünkben.

Jeruzsálemben, a gyülekezetünkben várják a tanítványoktól a tanúbizonyosságot. Hogy várják a tanúbizonyosságot a fiatalok az öregektől! Tudat alatt is várják! Egész kicsi koruktól kezdve várják, hogy lássák hitünket, hogy lássanak eszményképet, Krisztusra mutató eszményképet édesapjukban, édesanyjukban, hogy lássanak keresztyén mártír lelkületet, mely le tud mondani pénzről, szórakozásról, önzésről azért, hogy valakit megvigasztaljon, hogy valakitől bocsánatot kérjen, hogy tanúja legyen Krisztus szeretetének, békességének. Várják az önzetlen tanúkat Jeruzsálemben. A gyermekeid várják, hogy Krisztus-tanúság legyen az életed. Azt várják, hogy te olyan szépen beszélj a szomszédoddal, az idegenekkel, a gyermekekkel, a szülőkkel, hogy benned lássák meg a Krisztusra mutató mestert, aki a Krisztus tanúja. Ez a dolgod ma! Vajon elvégeztük-e ezt a feladatunkat? Vajon mondja-e rólad a férjed, a feleséged, hogy az én hitvestársam Krisztus tanúja volt egész életében, hogy tőle mindig csak a Krisztus szeretetét kaptam, hogy Krisztushoz vezetett engem?

Vajon azt mondja-e a gyermekeid, hogy az én édesanyám volt életem első tanítója, aki nekem Jézus Krisztusról beszélt? Vajon azt mondja-e a gyermekeid, az unokád, hogy az én édesapám, az én nagyapám kézen fogva vitt el a templomba és tőle tanultam meg énekelni, imádkozni? Vajon milyen tanúk vagyunk mi? Vajon mi maradt meg gyermekeink lelkében tanításunkból? Majd tanúnak kell lenni Júdeában. Tágul a kör. Júdea és Izrael népe. Úgy mondanánk mostani szóval, hogy Krisztus tanújának kell lenni azok előtt, akikkel együtt ülünk a padokban. Ha nem tudjuk sokszor a szomszéd nevét, mert nagy a gyülekezetünk, de ismerjük meg legalább az arcát, és szorítsunk legalább egy helyet egymás számára a padokban. Legalább fájjon, ha közöttünk beteg valaki, legalább próbáljunk meg segíteni egymáson. Tanúnak kell lenni Júdeában, az egyházban, itt az istentiszteleteken és kint a mindennapi életben egyaránt. Mert Júdeában nem lehet úgy tanúnak lenni, hogy a jeruzsálemi templomban maradunk csupán, hanem úgy lehet Júdeában tanúnak lenni, hogy a jeruzsálemi templomból kiindulunk, megkeressük a többiekét, és őket is elhívjuk a mi Istenünkhöz.

Majd tanúnak kell lenni Samáriában, az ellenséges Samáriában. Abban a Samáriában, ahol nem adtak abban az időben szálláshelyet Jézusnak és a tanítványoknak; abban a samáriai faluban, ahol azt kérdezte villogó szemmel Péter, amikor tovább kellett menni onnan éjszaka, hogy Uram, kérjünk-e tüzet ezekre, hogy megeméssze őket.

Samáriában, a gyűlölködő ellenséges világban Krisztus szeretetének tanúi kell hogy legyünk mi is. Abban a világban, amelyről így beszélt: „szeressétek azokat, akik gyűlölnék titeket, imádkozzatok azokért, akik minden hamis gonoszságot mondanak ellenetek, és tegyetek jót azokkal, akik rosszat tesznek veletek.

Hát ezért küld el bennünket Jézus Samáriába tanúnak. Nehéz, mert az óemberünk tiltakozik ellene, mert amikor megbántanak, visszabántunk, és még magunkban tovább formáljuk a mondatokat, hogy miként kellett volna jobban megmondani neki. Nehéz, mert Samáriába inkább az óemberünket vesszük magunkkal, mint Jézus Krisztust. De mégis tanúnak kell lenni Jézusért Samáriában. A gyűlölködő embereknek szeretettel kell visszafizetni Jézusért. Jézus e szavában benne van az ő szeretetre, bocsánatra elküldő akarata. Vállalod-e? Mert nem elég csak kérni Jézustól, hanem engedelmeskedni kell neki. És nem elég csak elfogadni az ő bocsánatát és szeretetét, hanem tovább kell adni azt. Majd jön az utolsó kör: „Legyetek nékem tanúim a föld mind végső határáig.” És ebben benne foglaltatik nemcsak az apostolok térítő útjainak sora, hanem az évszázadok minden missziója, Pál apostoltól Schweitzer Albertig mindenki, aki elindult, hogy a föld végső határáig elvigye Krisztus szeretetét.

Mi nem tudunk már messzi pogány szigetekre utazni, de a föld végső határa, ahol nem hallották Jézus nevét, ahol nem hallottak Jézusról, tudjátok, valahogy már nincs messze. Tudjátok, hől van a föld végső határa ebből a szempontból? Talán már ott a másik munkapadnál, talán ott a gyárban, talán ott, ahol még nincs megkeresztelve vagy megkonfirmálva az, aki ott dolgozik. Tudod, hogy hol van a föld végső határa? Egy másik szívnél, amelyik nem ismeri az ő Istenét. Oda is el kell vinni Jézus szeretetét, de csak úgy lehet oda elvinni azt, ha mártírként visszük el, ha önzetlenül visszük el, ha saját akaratumk nem lesz akadálya a Krisztus szeretetének. Milyen nehéz a tanítványoknak! Milyen nehéz nekünk is! Milyen nehéz volt Jeruzsálemben, hisz úgy érezték, hogy el kell onnan meneküljenek. Milyen nehéz volt Júdeában, mert mindenütt félték, hogy valaki meglátja őket. Milyen nehéz volt Samáriában, amikor Jézus nélkül csak a gyűlölettel találták magukat szembe. Milyen nehéz volt a föld végső határáig Pál apostolnak, amikor megkövezték vagy hajótörést szenvedett, amikor börtönbe zárták, amikor halálra akarták ítélni.

Milyen nehéz volt, de Jézus adott egy csodálatos útravalót, amikor azt mondta nekik: „vesztek erőt, minekutána a Szentlélek eljön reátok”. Vesztek erőt! Az apostolok megtapasztalták, hogy mindig kaptak erőt. A Szentírás eredeti szövege szerint ezt úgy lehet érteni, hogy elfogadjátok a felülről érkező erőt. Mintha valaki úgy nyújtaná az erőt, mint valami ajándékot, s csak a kezemet kell kinyújtanom utána, hogy az enyém legyen. Vesztek erőt!...

Az apostolok megtapasztalták, hogy mindig vettek erőt, hogy mindig kaptak erőt, és pedig éppen annyit, amennyi elég volt arra a napra, arra az utazásra, arra a biznyságtételre. „Vesztek erőt” – ez volt az apostolok életének boldog és nagy titka.

A Szentírás eredeti szövegében itt a „dinamis” kifejezés van. Ez azt a csodatevő erőt jelenti, amivel Jézus járt a tengeren és nem süllyedt el; amivel reátette a kezét a betegre és azt mondta: neked mondom, gyógyulj meg; amivel rátekintett a halottra és azt mondta: kelj fel, és az feltámadt. A tanítványok ezt a mennyei csodatevő erőt, ezt a felülről áradó erőt kapták a tanúsághoz.

És azóta is minden tanítvány, minden szülő és minden igaz keresztyén ember, aki életével, szeretetével, hitével Jézus Krisztus tanúja kíván lenni az otthonában, az egyházban, a világban, a gyűlölködő emberek között, onnan felülről ma is kap erőt.

Ez a mi életünk boldog és nagy titka. Ez az a legyőzhetetlen, kiapadhatatlan erőforrás, ami kétezer év óta betölti, egybetartja az egyházat, ami kétezer év óta minden hívő ember megújító ajándéka. Azt hisszük sokszor, hogy nincs már tovább, de akkor új erőt kapunk, és van tovább. Így tudunk továbbmenni. Ezt az erőt én magamtól ki nem kényszeríthetem, ez az erő nem az én erőm, ez az Isten ereje. Azért mondja Jézus: „minekutána a lélek, a Szentlélek eljön reátok”. Ez az erő a Szentlélek ajándéka. Ha ezt az erőt megtapasztaltad az életedben, köszönd meg ezen az ünnepen Jézusnak, aki teljesítette ígérését a te életedben. Ne félj és ne aggódj a holnapért, mert ez az erő, az ő ereje mindig megmarad az életedben.

Amikor ezt elmondja Jézus, akkor az ő láttukra felemeltetett, felhő fogta el őt szemek elöl. Többet testileg nem látták, de érezték hogy velük van. És a pünkösöd megújuló csodájában, Szentlélek erejében azóta is érezzük, hogy velünk van.

Felemeltetett. A gravitációs erő, a tömegvonzás nem tudott uralkodni többé rajta, felemeltetett. Nem tudta többé utolérni Pilátus, Heródes, a katonák, Júdás és a többiek. Mindenki a földön maradt, az egész római birodalom minden erejével a földön maradt. A jeruzsálemi zsidó főpapság minden gyűlöletével és fondorlatával a földön maradt, és elsodródott és meghalt az időben. Jézus felemeltetett, utolérhetetlenül, legyőzhetetlenül, örök erőforrásként, hogy az övéi számára, akik még a földön vannak, ameddig a földön

vannak, mindig adjon erőt, hogy el tudják végezni a nagy feladatot, tanúnak lenni, az ő tanújának lenni, a hitükkel, a hűségükkel, szeretetükkel, és hozzá vezetni, az üdvösség útjára, másokat is. Ámen.

Nagy István

Mennybe nézve élünk

Alapige: Apostolok Cselekedetei 1,10–11

Bibliolvasás: Lukács 12,35–44

Azon a csütörtökön, a mennybemenetel napján a tanítványok „az égre függesztették szemüket”, nem tudták onnan elvenni, mert drága Uruk, a feltámadott Jézus arra ment el tőlük. Elment, nincs már velük. Itt volt, de nem mint idevaló. Mikor kimegy a vonat az állomásról, nézünk utána, aztán már nem látjuk, egy kanyarban eltűnik előlünk és elmegy vele, akit szeretünk. Az elválásnak sokszorosan nagyobb fájdalomra fogta el a tanítványok szívét, megszakadt a személyes kapcsolat Jézussal. Ebben a helyzetben lehetünk mi is, akik halljuk, hogy itt járt Jézus. Kitérőlheterlen nyomait felfedezzük a világban, de testileg nem látjuk, nincs kapcsolatunk vele, csak nézünk utána. Jézus elment, mert ahogy mondotta imádságában: „Elvégeztem a munkát, amelyet reám bízál, hogy végezzem azt” (Jn 17,4). Nem volt miért testileg itt maradnia. Mi még nem végeztük el feladatunkat, és ezért vagyunk ebben a világban, de magunktól már képtelenek vagyunk a vele való kapcsolatra.

Ezt tudjuk meg mi, a Jézus után vágyakozók az ő hírnökeiktől. Isten gyakran angyalok által közölte akaratát. Az ószövetségben és az új szövetségben egyaránt megjelentek ezek a lények, emberi alakban, bár nem voltak emberek, hozzánk hasonlóak, hogy így egészen közel hajoljon Isten és érthetővé tegye üzenetét. A fehér ruhájuk méltóságukat jelezte, megkülönböztette a közönséges ruhájú, szennyes életű emberektől, egyben figyelmesebbé tette a lelkeket felhangzó tanításukra. A sok példa közül a húsvétira emlékezünk: az asszonyok a sírban Jézus helyett két fényes öltözötű angyalt láttak, mennyei hírnököket, akik közölték: „Mit keresitek a holtak között az élő? Nincs itt, hanem feltámadott – emlékezzetek rá, mint beszélt néktek, még mikor Galileában volt” (Lk 24,4–6). Az égre néző tanítványokhoz is angyalok szóltak, hozták el az Úr üzenetét. Ezt a szolgálatot ma az egyház végzi, ő kapta rá a megbízást. Önmagától semmi különleges nincs benne, de az Ige alkalmassá teszi, fénye és ragyogása megtisztítja, megkülönbözteti, dicsőséget ad neki. Ahol az Ige hangzik, s ez az egyházban történik, ott Isten üzen az embernek.

A tanítványokhoz, hozzánk megszólításával mint ismerőseihez hajlik le: „Galileabeli férfiak” azok, akiket földi adottságaiban lát. Galilea egy vidéket jelentett, az oda valókat a jeruzsálemiek bizonyos lenézéssel kezelték sajátos nyelvjárásuk, szegénységük miatt, pedig buzgón ápolták hitüket, csak hát ez a világ előtt nem sokat számított már akkor sem. Názáret Galileában volt, ezért Jézust galileainak is mondták, s kérdésessé tették, hogy jöhet-e valami jó onnan, mikor – véleményük szerint – a nép sorsát meghatározó döntések a fővárosban születnek. Jézus tevékenységének jelentős része erre a területre esett, tanítványai innen kerültek ki, galileaiak, vidékiek voltak. Az ilyen származás az emberek előtt lehet hátrányos és megbélyegzett, de Isten megmutatja, hogy nem a világ erőseit, nemeseit, az előkelőket, hanem az erőtlenekeket és a „semmiket” választja ki magának, hívja el gyermekeinek, követeinek. Mindenképpen: „ismeri az Úr az övéit” (2Tim 2,19). Ismer minket is, akik előtte vagyunk, akiket megszólít a mi természetes, sokaktól lenézett állapotunkban a mai ünnepen.

Az Ige nem az, amit mi várunk. Legtöbbször nem az, mert az Úr jobban tudja, mint mi, hogy ahol és amint vagyunk, mit kell meghallanunk tőle. Olyan nyersnek hangzik a kérdése: „Mit állotok nézve a mennybe?” A tanítványok egy helyben álltak, és néztek a mennybe. Jézus elmenetele annyira lekötötte őket, hogy csak ezzel foglalkoztak. Hát nem ezt kell tenni? Pál apostol nem magától találta ki, mert Isten adta szájába az Igét: „Az odafelvalókat keressétek, ahol a Krisztus van, Istennek jobbján. Az odafelvalókkal törődjétek, nem a földiekkel” (Kol 3,1–2). Ezt kell tenni, de nem úgy, mint a tanítványok, s példájukra némely hívők, akik úgy néztek és néznek felfelé, mint akik csodát várnak, és pedig Jézus látható eltávozása után a megígért dicsőséges visszajövetelét látható módon. Az ilyen mennybe nézés álmodozóvá teszi az embert, és hamis reménységre, képzelődésre indítja, úgy viselkedik, mintha nem ebben a világban élne. Annyira lefoglalhatja, hogy se nem lát, se nem hall abból, ami körülötte történik, a várakozás türelmetlenné teszi, sürgeti az Urat, ahogy egyik rajongó szekta állandóan csak hívogatja: Égi bárány, égi bárány! – Az Úr nem ilyen gondolkozást és hitet akar látni nálunk, nem akarja, hogy fantaszták és álmodozók legyünk, hanem ebben a tekintetben is józan-ságra nevel.

Ne nézzünk a mennybe? Ne várjuk Jézus Krisztust? De igen, hiszen ez a hit forrása. Azonban nem úgy, hogy a valóságtól elszakadjunk és a lábunk alatt levő talajt elveszítjük. Van rosszul értelmezett mennybe nézés, és ez tétlenségre vezet, mint a tanítványoknál, hogy álljunk egy helyben, ezzel pedig álldogálásra, tétlenségre adjunk példát másoknak is – ne dolgozzunk semmit, csak a mennyieikkel akarjuk a kapcsolatot biztosítani. Isten Igéje emlékezteti a tanítványokat a rájuk váró munkára: „lesznek nekem tanúim Jeruzsálemben, mint az egész Júdeában és Samáriában és a földnek végső határáig”. Jézus tanúskodásra hívta el a tanítványokat, akik tudják, mit cselekedett, hirdessék az evangéliumot, a jó hírt a szomorú világnak, tegyenek bizonyosságot róla, munkálkodjanak, erre készüljenek fel és ezt kezdjék el, végezzék hűségesen. Jézus munkája a hívők által folytatódik. Mivel szereti a világot, sürgeti a munka folytatását: ne álljanak, ne télenkedjenek. A világ megváltásra szorul, s tudja meg, hogy ez megtörtént, tudja meg az Isten fiainak megjelenése által (Róm 8,19). Nincs ellentmondás a között, hogy felfelé irányítja lelkünket és ugyanakkor nem engedi a csak mennybe néző álldogálást, hanem úgy nézzünk utána, várjuk őt, hogy teljesítsük feladatunkat a földön, szolgálunk másoknak, kiszolgáljuk a tévelygő emberiséget az ő megváltó szeretetével, a hozzá való hívogatással.

Jézus felvitették a mennybe. Nincs már ebben a világban, nincs ahhoz a helyhez köve, ahol elvált követőitől. A menny – áldozócsütörtökön és szüntelenül halljuk magyarázatát - nem ebben a világban van, hanem ezen kívül, tehát más, mint ez, „feljebb van minden egeknél” (Ef 4,10), s Jézus most ott van. Tehát nem lehet szemmel megkeresni, a testi látása számunkra, akik a földön lakunk, nem lehetséges. „Felhő fogá el őt szemünk elől”, ami érzékeltette azt a magasságot, ahova nem vagyunk képesek belátni. Felvitették – ez dicsőségének, hatalmának bizonyága. A mennyekben van, mert Úr, és uralkodik mindeneken, rajtunk is, onnan felülről.

Egyszer aztán megjelenik láthatóan. Amilyen bizonyos, hogy elment, olyan bizonyos a visszajövele, „akképpen jó el, amiképpen láttátok őt felmenni a mennybe”. De ez nem a mi számításunk szerint következik be. Időpontot nem tudunk mondani, mert Jézus nem közölt időpontot, mivel: „arról a napról és óráról senki sem tud, az ég angyalai sem, hanem csak az én Atyám egyedül” (Mt 24,36). Akkor „meglátjátok az embernek Fiát eljönni az ég felhőiben nagy hatalommal és dicsőséggel” (Mt 24,31), hogy ítéletet tartson. Ez a világ vége, a cél, mely felé tart minden, eljön az utolsó napunk a földön, egyszer eljön az egész emberiségnek. Milyen vigasztaló tudni Jézus visszajöveteléről, de

nem félelemmel gondolunk rá, mivel hiszünk kegyelmében, hogy uralmába befogad. Ezzel a hittel várjuk őt és készülünk érkezésére. Tudunk készülni úgy, ahogy megmondta, vagyis nem álldogálva, hanem munkálkodva? Gyengék vagyunk magunkban rá, de segít rajtunk, nem úgy, hogy testi látására vezet, hanem Lelkével segít. „Nem hagylak titeket árvakul, eljövök tihozzátok. Kérem az Atyát, és más vigasztalót ad néktek, hogy veletek maradjon mindörökké, az igazságnak ama Lelkét” (Jn 14,16–18). A mennybe nézünk, imádjuk az Urat, hiszünk benne, kérjük megígért jelenlétét, Lelkét, s akkor annak erejével be tudjuk tölteni feladatunkat. Az ígélet beteljesülése, az ajándék átvétele és a felkészülés a munkára, Istennek hála, meghatározott helyen történik. A tanítványokat Jeruzsálembé irányította Jézus, nem a városba, hanem a hívők közösségébe, a nevében összegyülekezésre, istentiszteletre. Ne csak a mennyet nézzük, hanem azt nézve, tudva magunk felett, forduljunk a világ felé, nem azért, hogy a világé legyünk, hanem benne élve, Lelkét megnyerve munkáljuk a lelkek megváltásának szolgálatában az Úr dicsőségét, országa diadalát.

Ez a hívő, hittel cselekvő élet tesz gazdaggá, ad reménységet és boldogságot az Urat váró hű szolgának. Értjük-e, elfogadjuk-e úgy, ahogy erre a hírnök által küldött üzenetével vezet? Ha igen, akkor tudjuk, mi a tennivalónk és azt cselekszük. Enélkül teljesíthetünk rendkívüli feladatokat, szerezhethetünk hírnevet a földön, de végül nagyon szegényen veszünk el. Példa rá Kolumbusz Kristóf, Amerika közismert felfedezője, akiről mostanában olvastam. 475 éve (1506. május 21-én) halt meg. A mai méretekhez viszonyítva igen kicsiny és törekeny hajójával nekivágott egy ismeretlen tengeri útnak. Két hónapi nehéz küzdelem után, a matrózok lázadása között rátalált az új világra. Összesen négyszer tette meg ezt az utat, de végül is látnia kellett életének eredménytelenségét. Az új világban rettenetes mézárhlást végeztek a spanyolok a bennszülöttek között. Őt fáradozása elismerése helyett hálátlanul mellőzték, majd minden hivatalától és rangjától megfosztották, elszegényedve halt meg abban az esztendőben, a mennybemenetel napján. Szomorú sors. Minden emberé ilyen, ha csak ezt a világot látja. Jézus ebből a szomorú sorsból váltott meg, tett a maga tulajdonaivá, szerzett örök hazát a mennyben, ennek hitével áld meg Igéje által, és ebben a hitben, mint utána vágyakozó, felfelé néző lelkeket nevel, vezet Lelkével, hogy munkálkodva várjuk őt s mikor visszajön, munkában találjon. „Boldog az a szolga, akit az ő ura, mikor hazajő, ily munkában talál” (Lk 12,43), nyomában elnyeri a mennyi üdvösséget nála. Ámen.

Pünkösdi prédikációk

Adorjáni Zoltán

A Lélek elvezet a teljes igazságra

Alapige: János 16,12–13
Bibliailvasás: Róma 8,28–39

I.

Jézus Krisztus az ő eltávozásához kapcsolta a Vigasztaló elküldését. Ezt jól tudjuk a János evangéliuma alapján. Így a Vigasztalót, a Szentlelket Jézus helyett kapjuk. Jézus helyett – először ez ragadta meg figyelmünket, és akaratunk ellenére már minősítjük is Istennek ezt az ígérését: nem Jézus, hanem „csak” a Lélek. Holott a Lélek ígérete már az Ószövetségben ugyanolyan fontos, mint a Messiásról szóló jövendölések.

Mi a búcsúzást veszteséggént éljük át akkor, amikor olyan személytől kell elbúcsúznunk, akihez erős szálak fűznek. Így voltak a tanítványok is, amikor Jézus bejelentette eltávozását. A tanítványok érthető szomorúságát azonban azonnal oszlatni kezdte. Elsősorban azzal, hogy vigasztalólag szólt hozzájuk, hogy megértően fordult feléjük, amikor így szólt: mivelhogy ezeket beszéltem néktek, a szomorúság eltöltötte a szíveteket. De nyomban hozzásegíti őket ahhoz, hogy ne csak magát a nehezen elviselhető búcsúzkodást és a maguk szomorúságát lássák, hanem inkább eltávozásának célját, vagyis azt, hogy ezáltal válik lehetségessé a Vigasztaló eljövetele. E Vigasztaló munkája nyomán tartós marad a kapcsolat közötté és a tanítványok között.

A most felolvasott Ige a Jézus Krisztussal való közösségünk folytonosságáról szól. Jó ezt hallanunk, mivel a velünk történő események nyomása alatt gyakran úgy érezhetjük, hogy megszakad a kapcsolatunk Istennel.

Alapigénk arra a bizonyosságra akar elvezetni bennünket, melyet Pál apostol a Római levélben Isten szeretetének hatalmával és folytonosságával kapcsolatban megfogalmaz. Jézus minket, a szomorkodó, a világ eseményei miatt félelemmel eltelő és elbizonytalanodó tanítványokat afelől biztosít, hogy a Vigasztaló majd oltalmába vesz és mássá tesz minket, hogy megajándékoz a hit látásával és késszé tesz a bátor kiállásra. Ez az, amit bennük fog művelni a Vigasztaló által.

De a Szentlélek nemcsak az Isten gyermekeiben és az egyházban munkálkodik, hanem a világban is. A világot ítélet és döntés elé állítja. Mindezek ígéretként hangzanak el itt. Pál apostol azonban már diadalmasan vallja, s erre a bizonyosságra mi is eljutunk Szentlélek által. Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk? Krisztus Isten jobbján van, és eszedik érettünk. Kicsoda szakíthat el minket Krisztus szeretetétől: nyomorúság, szorongatás vagy üldözés? Meg vagyok győződve, hogy semmi sem szakíthat el minket Isten és Krisztus szeretetétől.

Személyes meggyőződésem és tapasztalatom az, hogy a Szentlélek közöttünk végzett munkájáról nagyon sokat lehet és kell beszélni. Isten olyan sok mindennel ajándékoz meg a Szentlélek által, hogy kimeríthetetlen téma az ő munkájáról beszélünk. Isten ajándékaként évről évre újabb és újabb dolgok világosodnak meg előttünk a Lélek sokrétű munkájáról.

De egyáltalán: el lehet-e mindezeket mondanunk egyetlen prédikációban, és kell-e nektek erről egymás között beszélgetek? Van-e ennek valami gyakorlati haszna, vagy nincs? Fognak-e részesedni a Szentlélekben azok, akik csak beszédet hallanak a

Szentlélekről? És képes-e egyáltalán a beszéd és a bizonyágtétel mindent elmondani a Lélek felől?

II.

Jézus itt azt adja tudtul a tanítványoknak, hogy még sok mondanivalója volna hozzánk, de most még nem képesek azokat elhordozni.

Mit jelent ez?

Talán azt, hogy a hitnek és az értelemnek bizonyos szintjén, amelyen adott időpontban és helyzetben állunk, még képtelenek vagyunk felfogni Isten titkainak egy részét? Ha ez így volna igaz, akkor magának a Szentléleknek a munkáját és a hatalmát kérdőjeleznénk meg. Vagy talán gyakorlati vonatkozású volna Jézusnak ez a kijelentése? És arra vonatkozna, hogy egy bizonyos időpontban és helyzetben Isten csak azt jelenti ki nekünk az Ige és a Szentlélek által, amire minimális vagy korlátozott lelki létszükségletként ott és akkor feltétlenül szükségünk van az üdvösség tekintetében? Bizonyára nem ezekre gondolt Jézus.

Először arra akar bennünket tanítani ezzel, hogy a Szentlélekről szóló beszéd és bizonyágtétel sohasem érheti fel a Szentlélek által adott teljes kijelentést és mindazt, amit a Szentlélek nemcsak tanít, hanem cselekszik is közöttünk. Több a Szentlélek, mint a beszéd. Nem csak vigasztaló szó. Nem csak tanítás vagy elevenen ható emlék. Nem csak lelkület, nem csak szellem és eszme. Mert Isten országa nem beszédben áll, hanem olyan erőben, amelyet a Szentlélek munkál bennünk. Ha ez a beszéd élő és meggyőző bizonyágtétel, akkor – Pál apostol szerint – a Lélek és az erő felmutatása, akkor rámutatás a Lélek erejére.

Jézus másodszer azt a reménységet táplálja bennünk ezekkel a szavakkal, hogy a Lélek minden időben és mindnyájunkban folyamatosan munkálkodik. Nem szűnik meg hitet adni; nem szűnik meg bátorítani és erősíteni. A Szentlélek munkájában nincs megszakítás. Ezért juthatunk el idővel minden igazságnak a megismerésére. Emlékezzünk, mit mondott megelőzően Jézus! Az én Atyám mind ez ideig munkálkodik. Én is munkálkodom. Nincs szünet, nincs nyugalomnap Isten gondviselésében. Nincs megállás Krisztus közbenjárásában, és nincs kiesés a Lélek munkálkodásában.

A Lélek munkájáról azt is mondja Jézus, hogy nem magától szól, hanem azokat szólja, amelyeket hall. Nincs szünet a Lélek munkájában, folytonosan velünk van és lesz, folytonosan tanít, tanácsol és megerősít, ugyanúgy, ahogy ezt Jézus tette. Maga Jézus Krisztus jön közel hozzánk általa. Annyira a Jézus Lelke ez a nekünk ígért Vigasztaló, hogy irányító, tanító szavában és erejében nem másra, hanem magára Jézus Krisztusra fogunk ráismerni. Sőt lépten-nyomon rádöbbenünk arra, hogy ő mellettünk van és vezérel.

III.

Mit jelentenek ezek számunkra?

Annak a reménységét, hogy Istent napról napra mind jobban és jobban megismerhetjük és naponként mind jobban és jobban megerősödhetünk a vele való közösségünkben. Ez az ígélet számunkra azt a reménységet jelenti, hogy az igehirdetésünket és bizonyágtételünket Jézus Krisztus Lelke kiegészíti és tovább folytatja mindazokban, akik ezeket tőlünk hallották.

Végül azt mondja itt Jézus a Vigasztalóról, hogy az elvezérel minket minden igazságra. Ezzel kiegészíti azt a reménységet, melyről a vele való lelki közösségünk, igehir-

detésünk és bizonyásgtételünk tekintetében biztosított. Vagyis elvezet bennünket a vele való közösségünk látható megvalósulására.

Az az igazság, pontosabban az a valóság kifejezés, amelyet itt is és még olyan sok helyen olvashatunk János evangéliumában, szó szerint azt jelenti: el nem rejtett, nyilvánvaló és ezáltal valóságos dolog. Nem a dolgok mögötti, titkatos, elrejtett és csak némelyek által meglátott lényeket jelenti. Az, hogy Szentlélek velünk marad és bennünk lakozik, nem azt jelenti, hogy általa valami rejtett, misztikus és mások számára megfoghatatlan közösségünk lesz az Atyával és Jézus Krisztussal. Hanem először azt jelenti, hogy a Lélek teljes bizonyosságot ad nekünk afelől, hogy Isten mindenkor velünk van és semmi, még a legszomorúbb események sem szakíthatnak el bennünket tőle. Másodszor azt jelenti, hogy ez a Jézus Krisztus Lelke által munkált közösség láthatóvá lesz az egyházban, a gyülekezetben. Ez történt az első pünkösdkor, amikor létrejött az az első gyülekezet, amely foglalatos volt az apostoli tudományban, a könyörgésben, a kenyér megtörésében és a közösségben. Harmadszor ez az igazság, valóság azt jelenti, hogy a Lélek az Isten irántunk tanúsított szeretetének, hűségének és megbízhatóságának megfelelő magatartással ruház fel bennünket. Mind Isten, mind embertársaink iránt láthatóvá lesz közöttünk a szeretet, a hűség és a megbízhatóság.

Egykor a tanítványoknak kétségek, rettegések és reménytelenségek között kellett várakozniuk a minden igazságra elvezérlő Szentlélek eljövetelére. Át kellett élniük a Pásztor megveretésének és nyája szétszéledésének minden kísértését. Nekünk ezt az utat már nem kell végigjárunk. Ezért most minden kétséget félretéve, bizodalommal és reménységgel várjuk és kérjük a nekünk is megígért Vigasztalót. Ámen.

Czapfalvy József

A fiúság lelke

Alapige: Apostolok Cselekedetei 2,16–17

Bibliaolvasás: Apostolok Cselekedetei 2,1–17

Ünnepi textusunk csupa ellentétekről beszél. Milyen nagy ellentét van például az Igében egymás mellé állított fiú és leány között. Egészen más az alaptermészetük. A fiú az agy, az értelem embere, a leány a szívé, az érzelemé. Egészen más a modoruk is. A fiú a megtestesült érdesség és keménység, a leány a megtestesült lágyág és finomság. Más az életvagyuk is. A fiú álma a vezérség, az önállóságra és hatalomra való törekvés. A leány támaszt keres és tetszeni akar. Talán csak egyvalakinek. Csak kicsi körben akarja a maga virágéletét leélni, mint díszes terítővel fedett asztalon a szép vázába tett letépett virág. Nem a világé, csak a családé akar lenni. Íme, ezek a nagy különbségek a fiúk és a leányok között.

De éppen ilyen nagy különbség van az ifjú és a vén között is. Az ifjú a jövő embere, a vén a múlté. Az ifjú telve van tervekkel, reménységekkel, a vén emlékeiből pásztortüzet gyűjt, emlékezik és mereng. Az ifjú telve van aktivitással, cselekvőkészséggel, a vén szeretne visszahúzódni az élet frontjáról, s nincs más vágya, csak hogy hagyjanak neki békét, mint ahogy ő is békét hagy másoknak. Az ifjú lázadó, széttöri a régi formákat, hogy új életkereteket tudjon teremteni, a vén ragaszkodik a régihez, mert fél, hogy a régi formákkal a régi értékek is veszendőbe mennek. Az ifjú telve van kalandvággyal, a vén a testet öltött megfontoltság. Ilyen sok ellentét van az ifjú és a vén között!

És mégis, ha közelebbről vizsgáljuk az Igét, azt találjuk, hogy nemcsak nagy ellentétekről van benne szó, hanem a nagy ellentétek feloldásáról is. Arról is szó van, hogy a fiúk és a leányok, az ifjak és vének nagy ellentéte egyszer a Szentlélek tüzeiben elég és megsemmisül. Azt mondja az Ige, hogy a fiúk és a leányok egyszer egyformán prófétálni

fognak, és amikor arról beszél, hogy az ifjak látásokat látnak és a vének álmokat álmodnak, akkor tulajdonképpen ugyanazt mondja. Az egyik talán nyitott szemmel nézi az életet, a másik álmodozva jár ugyanazon tervek és kezdeményezések mezején, de a szívről együtt dobban, a lelkük egyet álmodik, a szemük egyet lát, éspedig azt a jövődőt, amely felé az egyik sebesebben rohog, a másik csendesen tipegve közeledik.

S ha abban a vonatkozásban nézzük az Igét, hogy miként hozza a Szentlélek az ellentéteket közös nevezőre, akkor arra kell rádöbennünk, hogy a Szentlélek nem köt kompromisszumokat. Nem azt akarja, hogy a fiúk vegyenek át valamit a lányok természetéből, a lányok meg a fiúkéból, hogy az ifjak tanuljanak több megfontoltságot az öregektől, az öregek pedig több kezdeményező bátorságot a fiataloktól, hanem úgy oldja meg a kérdést, hogy a lányok és a fiúk, a vének és az ifjak azonosuljanak és újuljanak meg a hitben.

Mikor Pál apostol arról beszél, hogy kicsoda tulajdonképpen a Szentlélek, ezt a kifejezést használja: a fiúság Lelke. Igaz, hogy ezt ő úgy érti, hogy csak a Szentlélek által válhatunk Isten fiaivá – de azt hiszem, nem követünk el sem tiszteletlenséget, sem igazságtalanságot a Szentlélek ellen, ha azt mondjuk, hogy a Szentlélek a fiúság Lelke.

Figyeljük meg, hogy mennyi férfias vonás volt az első pünkösdi ünnepén az apostolok fellépésében. Az a következményekkel nem törődő bátorság, amellyel a piacra kiállanak s egy csapással meghódítják Jeruzsálem népét. Az a minden megalkuvás nélküli határozottság, amellyel Péter fejükre olvassa bűneiket. Az a merész, gátlást nem tűrő lendület, amellyel magukkal sodorják az első háromezret. Ezek az események mind a férfiaság, mind az ifjúság bélyegét hordozzák magukon. Ugyanez a csodálatos lelkiség megvan később is mindazoknak életében, akiknél Isten Szentlelkének munkáját megfigyelhetjük. Nézzétek Pált! Álmában megjelenik előtte Európa képe, és minden tétovázás nélkül az evangélium terjesztésére elindul oda. Nézzétek, mikor még a börtönben is terveket sző ismeretlen országok misszionálására. Mikor már megöregszik, akkor is megmarad benne a fiúság Lelke. Aztán nézzétek János apostolt! Öreg ember már, de reszkető kezével Patmosz szigetén nem emlékiratot ír, hanem a messze jövőről, a világ végétől, az utolsó ítéletről prófétál. Így marad meg a fiúság Lelke mindazokban, akik a Szentlélek megszállottjai. Ez előtt a mámoros megszállottság előtt értelmetlenül áll a Szentlelket nem ismerő világ, s ezt mondja: „ezek nem józanok, ezek édes bortól részegedtek meg, ezeket titokzatos erő ejtette rabul”.

Úgy áll előttünk az első pünkösdi ünnepe, mint a fiúság Lelkének az örök ünnepe. Ez a bélyegét rányomta a munkája által alapított keresztyén egyházra is. És ha most ehhez az egyházhoz hasonlítjuk a mai egyházi életünket, bűnbánattal kell megállapítanunk, hogy Szentlélek nélkül voltunknak egyik letagadhatatlan bizonyosága az, hogy úgy az egyéni, mint a közösségi keresztyénségünk elnöiesedett és megvénült.

Ez állítás igazságára statisztikai tényekkel is rá lehet mutatni. Elég volna ilyen vonatkozásban arra hívni fel a figyelmet, hogy ha most vagy bármikor itt a templomban vagy az úrasztala előtt népszámlálást tartanánk, mennyivel több lenne a nő, mint a férfi. Azonban nem ez a fő bizonyítéka keresztyénségünk elnöiesedésének, hanem az, hogy keresztyénségünk egész alkata tele van nőies vonásokkal. Ezek a vonások a maguk helyén értékesek, de ha nem ott jelentkeznek, ahová Isten szánta őket, veszedelmet és lelki kárt vonhatnak maguk után.

A keresztyénségen Isten a férfiaság vonásait szeretné újra látni. Mai keresztyénségünk pedig telve van nőies vonásokkal. A keresztyénséget például egészen elérzelmegtettük. Gyülekezeteink sok tagja előtt azok a legszívesebben hallgatott igehirdetők, akik a legjobban meg tudják ríkatni őket. Sokak előtt a zsebkendő nedvessége vagy szárazsága a mérője annak, hogy mennyire tetszett vagy nem tetszett a prédikáció.

Akiket az Isten Szentlelke tesz prédikátorrá, azoknak az igehirdetése nyomán is fakadnak könnyek, de azok nem a szentimentális ellágyulásnak, hanem a bűnbánatnak a könnyei. Péter pünkösdi prédikációja nyomán is volt lelki megrendülés és voltak könnyek is. Megkeményedett szívű férfiak rádöbbsentek nagy bűneikre, s ennek nyomában tették fel a kérdést: „Mit cselekedjünk, atyámfiai, férfiak.” Erre a kérdésre Péter nem azt felelte: sírjatok, hanem azt: térjete meg. Változtassátok meg az életeteket. Ha mi a prédikáció alatt beérjük csak a sírással, de utána nem változik, nem jobbul meg az életünk, akkor azt áruljuk el, hogy keresztyénségünkben mi is csak az érzelmet hajszoljuk. Édes süteményeket várunk kemény eledel helyett. Pedig az Isten Szentlelke nem a szentimentális érzelgősség ingatag talajára, hanem az Ige sokszor nagyon kemény parancsainak kőszikla fundamentumára akarja ráépíteni úgy az egyéni, mint a közösségi keresztyénségünket.

Keresztyénségünk nőies vonása mutatkozik abban a tényben is, hogy gyakorlati keresztyénségünk legtöbbször csak aprólékos jótékonykodásban merül ki. Meg lehet ezt is érteni. Az a sok nyomorúság, aminek az életben szemtanúi vagyunk, lehetetlen, hogy meg ne indítsa szívünket. Nem is volna jó és szép, természetes és rendes, ha nem igyekeznénk minél több jót cselekedni. Az azonban már sem nem jó, sem nem rendes, sem nem természetes, sőt egyenesen beteges jelenség, ha a keresztyénségünket csak a jótékonykodásban akarjuk kiélni. Ha csak az alamiználkodást tartjuk a keresztyén élet maximumális teljesítményének.

Isten az Ige és Szentlélek által mindenekelőtt megtérésünket és újjászületésünket kívánja műköltetni. Kíván jó cselekedeteket is. De ezek már természetes következményei Krisztusban megváltott és Szentlélek által újjászült életünknek. Minden igazi jó cselekedet előfeltételezi a megtérést. Ahol megtérés van, ott feltétlenül vannak jó cselekedetek. Ahol azonban jó cselekedet van, ott nincs feltétlenül megtérés. A keresztyénség pedig nem érheti be megtérés nélküli jó cselekedetekkel, sem jó cselekedetek nélküli megtéréssel. A kettőnek együtt kell járnia.

Ez a pár példa eléggé mutatja azt, hogy úgy az egyéni, mint a közösségi keresztyénségünk mennyire el van nőiesedve!

De meg van véntülve is! És itt megint nem az a fontos, hogy felállítsuk a statisztikát és meglássuk, hogy az 50 éven felüliek száma mennyivel nagyobb templomunkban, mint az ifjúságé. Ez is baj. De a legnagyobb baj az, hogy a lelkiállatunk változott át vén, rancos arcú keresztyénséggé. Figyeljük meg, hogy mennyire szeretünk a régieken élösködni. Akármilyen drága a múlt, az egyház történelme, mégis baj az, hogy református keresztyénségünk tekintete többet néz hátra, mint előre. Többet emlegetjük azokat a szenvedéseket, amelyeket atyáink vagy gályarab őseink elhordoztak, mint hogy számba vegyük és vállaljuk azokat a köteleességeket, amelyek a jelen időkben várnak reánk, s amelyeket a jövő érdekében nekünk zúgolódás nélkül teljesítenünk kellene.

A Szentlélekkel teljes keresztyénség nem visszafelé, hanem előre, nem a múltba, hanem a jövőbe néz. A küzdő szellem és a lendület jellemzi. Nem a féltékenység, a bátorság és a gyáva megalkuvás, hanem a fiúság. Az ifjúság pedig nem szokott sokat alkuozni, a nehéz kérdések megoldását nem szereti egyik napról a másikra halogatni. Az ifjúság a legnehezebb helyzetekben is új életutakat, sorsát biztosító lehetőségeket keres, és ezeket lendületével, bátorságával, rugalmasságával, a körülményekhez való meggyözödsébből fakadó alkalmazkodásával rendszerint meg is találja. Mikor az egyház csak azt tartja feladatának, hogy átmentse régi életét a mából a holnapba, de nem akar megújulni, a jövő érdekében nem akar átalakulni, akkor ez a vegetatív élet halálos álma, a vénség ránca a keresztyénség arcán, melynek következményei a végelgyengülés, az agonizálás és halál. Most még „az a neved, hogy élsz, de halott vagy”.

A pünkösöd ma is Szentlélek által újjászült, megfiatalodott embereket toboroz. Embereket, akik mernek bátran előrenézni és előremenni, akik mernek ifjak lenni, akik mernek kezdeményezni, nagyvonalúan tervezni s ezekre a tervekre rátenni az életüket.

Ne gondolja senki, hogy mindez egyszerű és könnyű dolog. A természetet nem lehet erőszakolni, mert akkor nevetséges valami születik. Minden leány, aki egyszerre fiú akar lenni s fiús modort, szokást vesz fel, magára vessen, ha komikussá válik. S minden öreg, aki nem akar tisztességben megöregedni, hanem majmolja az ifjúság életstílusát és szokásait, magára vessen, ha kuncogva elfordulnak tőle, mikor a fiatalok társaságában kifejtve, maskarának öltözve megjelenik.

Jaj volna nekünk, ha akár egyéni, akár közösségi keresztyénységünkben ilyen magunktól való, fiatalító műtétnek vetnénk alá magunkat, ha azt gondolnánk, hogy a magunk injekciózásaival, kiagyalt módszerekkel meg lehet fiatalítani és férfiasítani magunkat, egyházunkat. Ezt a fiatalító műveletet csak a Szentlélek tudja rajtunk elvégezni. Mi nem tudhatunk ennek érdekében semmi mást cselekedni, csak azt, amit az első pünkösöd ünnepén Péter apostol hallgatói tettek, akik az apostoltól hallottakra szívükben megkeseredve kérdezték: Mit cselekedjünk, atyámfiai, férfiak!

Péter válasza nekünk is szól: Meg kell tértünk, új életet kell kezdenünk, és akkor vehetjük a megújító Szentlélek ajándékát.

Itt a közelben van egy letarolt erdő. Tavasszal a rothadni kezdő fatövek tövében megindult az új sarjadás, az új erdő. Csupa fiatal hajtás, csupa erő, csupa jövőt biztosító ígéret. Az én mostani pünkösödi kívánságom az, hogy a megvéhédet lelkünk törzséből a Szentlélek hatalma által sarjadjon ki és nőjön fel egy új református embererdő, duzzadó erővel, égnek törő növekedéssel, szent bátorsággal, nagyvonalú tervekkel.

Ennek az új református embererdőnek, ennek az új református gyülekezetnek csak azok lehetnek boldog tagjai, akik felismerik bűneiket és tiszta szívből tudnak azok bocsánatáért imádkozni, hogy nyomában elnyerjék a megújító Szentlélek ajándékát. A pünkösödi gyülekezet ma legyen jövőt építő gyülekezet. Ezért teljes szívünkkel és lelkünkkel, teljes értelmünkkel és akarattunkkal forduljunk a gyermekek és az ifjak felé. Jövel Szentlélek Úristen, és adj megújulást számunkra. Ámen.

László Dezső

Pünkösdi hallgatás és pünkösdi beszéd

Alapige: Ézsaiás 44,1–5

Bibliaviasás: Prédikátor 5,1–7

I.

Most hallgass, Jákób! Azaz: most hallgass, keresztyén gyülekezet. Most! Éppen most, pünkösöd ünnepében, a kettős tüzes nyelvek ünnepén, amikor Péter beszédére három ember lett az Úr tanítványává. Hallgass, ne beszélj, maradj néma! Különös pünkösödi parancs, de el kell fogadnunk, mert Isten mondja. Ő pedig tudja, hogy miért mondja.

Miért kell hallgatnunk ezen az ünnepen? Azért, mert minden igazi ünnepnek lényeges jele a hallgatás. Az első ünnepet maga Isten tartotta a teremtés hat napja után a hetedikén. Hat napon át szólt a teremtő szót, az Igét, de a hetedikén nemcsak elhallgatott, hanem egészen meg is pihent. Teljesen néma, tevékenység nélküli szünetet, ünnepet tartott. Az ünneplő egyháznak sohasem szabad erről megfeledkeznie. Isten a maga ünnepén az általa teremtett világra nézett és abban némán és cselekedet nélkül gyönyörkö-

dött. Mi pedig Istenre nézünk, és benne gyönyörködünk, minél némábban és csendesebben, annál termékenyebb hallgatásban.

Csendesedjétek el, és ismerjétek el, hogy én vagyok Isten (Zsolt 46,11) – hangzik a zsoltárban az Isten megismerésének és elismerésének alaptörvénye. Jobb, ha hallgatás végett közeledünk Isten házához, mint a bolondok módja szerint áldozatot hoznunk, ne gyorsalkodjál a te száddal, és a te elméd ne siessen valamit szólni Isten előtt, hallottuk a bibliaolvasás rendjén.

Mielőtt Krisztus felnyitja a titkok hét pecséttel lezárt könyvének utolsó pecsétjét, még a mennyben is lőn nagy csendesség mintegy félóráig. Pedig a mennyben állandóan szól az Istent dicsérő ének, és mennydörgésszerű robajjal hangzik Isten kijelentésének beszéde.

Illés próféta nem a hegyeket megszagató és a kősziklákat alázuhantató szélvészben, nem a földindulás robajában és nem a mardosó tűzben hallotta meg Isten szavát. Halk és szelíd szóban beszélt hozzá Isten. Csendben.

Vajon nem azért telnek-e el az ünnepeink minden nagyobb lelki megrázkódtatás, egész valónkat fölkavaró kijelentésvétel nélkül, mert azokon hangosak, egyre hangosabbak vagyunk? A világot nem tudjuk elhallgattatni, de magunkban el tudunk csendesedni. Legalább itt a templomban. Föltétlenül szükséges az istentisztelet előtti magánbeszélgetés a szomszédunkkal? Tudunk-e olyan magányos templomi imádkozással fölkészülni az istentiszteletre, amely csendes, ünnepet, elhallgatást, megszűnést, ünnepet teremt bennünk? Mindez nem felesleges kérdezés, ez figyelmeztetés.

Elhallgatni egészen az Úr házában, hogy valóban hallgassunk, meghallhassuk, hogy mit mond a Lélek a gyülekezetnek; és csak akkor szólani, ha a Lélek, Isten Lelke indít a szólásra. Ez a titka az istentiszteleti áldások elfogadásának.

A hallgatás után a kétféle istentiszteleti beszédről: Isten hozzánk szóló Igéjéről és a mi általa gerjesztett beszédünkről essék szó. A hallgatás és csend utáni beszédről, amelyre csendben kell felkészülni.

II.

A csendet parancsoló Isten mindenekelőtt önmagáról beszél.

Teremtőd és alkotód vagyok, aki téged elválasztottalak. A teremtő, alkotó és elválasztó Isten beszél a csendben. A te teremtőd, alkotód, aki téged elválasztott.

Gondolom, hogy az apostoli hitvallás első tételét közülünk mindenki hittel vallja: hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében. Hiszek a mennynek és földnek teremtőjében és alkotójában. Itt azonban nem erről az általános igazságról van szó, hanem arról, hogy ő személy szerint éppen az én teremtőm és alkotóm. Ő nemcsak Izráel népét választotta ki egykor, hanem a mai időkben kiválasztott engem is. Éppen engem! Mekkora csendre, belső elmélyedésre, komoly elmélkedésre van szükségünk ahhoz, hogy erre a győzelmes hitre el tudjunk jutni. Minden de minden ennek éppen az ellenkezőjéről beszél. Elsősorban a saját tapasztalatunk. Mennyi hangot el kell némítanunk magunkban és magunk körül, amíg eljutunk a boldog felismerésre, a hitre: a világot teremtő nagy Isten nekem is személy szerint Atyám, alkotóm, teremtőm és elválasztóm. Ne nézzek vissza a kezdet kezdetére, a világ teremtésére, csak az anyám méhében való lakozásomra, a magam születésére. Én még meg sem voltam, semmit sem is tudtam fölöle, de Isten már nemcsak ismert, hanem föl is vett elválasztó kegyelmébe. Rám való különös, személy szerinti gondolatában van életem alapja, biztonsága és célja.

Ezért mondja: ne félj! Mondotta karácsonykor az éjszaka csendjében a nyájakat őrző pásztoroknak, mondotta húsvétkor a temető csendjében Krisztus sírja körül bolyongó

kegyes asszonyoknak. Mondja nekünk is újból és újból, mert tudja, hogy mennyi félelem üli meg a lelkünket, hisz mindig csak félünk és mindentől csak félünk.

Isten azért szól, hogy félelmünket elűzze. Aki hitében felismerte, hogy már az anyja méhétől kezdve a mindenható Isten az ő alkotója, teremtője és elválasztója, az nem fél, az valóban nem fél, mert nincs oka a félelemre. Ha pedig még mindig félünk, annak egyetlen oka van: nem voltunk még eleget csendben, hogy igazán felismerhessük: ő a mi alkotónk és teremtőnk.

Isten azonban nemcsak önmagáról, hanem rólunk is beszél a csendben. Jákóbnak, én szolgálomnak, Izráelnek, akit elválasztott, igaz népnek nevez bennünket. Jákób és Izráel a kiválasztott népnek kétféleképpen nevezett ősatya. Minden hívőknek az Atyja. Az igaz nép pedig nem az egyik vagy a másik nemzete a földnek, hanem Isten választott népe, a minden nemzetből és ágazatból elhívott egyház.

Mi Istennek személy szerint a szolgálói és együttesen a népe vagyunk. Így is szoktuk énekelni: nem vagyunk mi magunkéi, testünk, lelkünk Istenéi az ő dicsőségére.

Isten tehát nemcsak megalkotott bennünket, hanem szolgálatára és a népében való közösségre is elhívott bennünket. Munkája nem ért véget megteremtésünkkel. Életünk értelmét és célját is kijelölte a neki való szolgálatban. Egyenként, személy szerint teremtett, alkotott és hívott el, de nem magányos, hanem közösségi életre családja, népe, egyháza tagjaiul.

És ezzel is a félelmünket akarja elvenni. Félhet-e Istennek a szolgálója? Nem! Nem, mert neki gondja van a szolgálójára. Ha valóban neki szolgál, erőt, segítséget, bátorságot ad a szolgálathoz. Nem félhet, mert nincs egyedül. Tagja Isten választott népének, családjának. A mennyei Atya fősege alatt nem ellenségek, hanem testvérek veszik körül. Akik hit által mindezt felismerték, azok valóban megszabadulnak a félelemtől.

Mit tesz a teremtő és elválasztó Isten az ő szolgálóival, népével? Mit tesz éppen pünkösdkor? Vízet öntök a szomjúzóra, és folyóvizeket a szárazföldre, kiöntöm lelkemet a te magodra és áldásaimat a te csemetéidre. Ígérete nemcsak nekünk, hanem a magunkra és csemetéinkre, azaz gyermekeinkre és unokáinkra is vonatkozik.

Vízet önt a szomjúzóra. Nemcsak megitatja, hanem föl is üdíti, a sivatagi vándorlásban megszomjazott, eltikkadt, fáradt gyermekét. Folyóvizet bocsát a megszáradt mezőre. Megtermékenyíti a gyermekeit körülvevő száraz sivatagot. Mindezt pedig Szentlélekével teszi.

Nem árt éppen pünkösdkor, a kettős tüzes nyelvek ünnepén arra is gondolni, hogy a Szentlélek nemcsak tűz, hanem víz is. Mi milyen ritkán gondolunk erre, pedig legelőször, megkeresztelkedésünkkor víznek a formájában vettük a Szentlélek ajándékát. Az újjászületés fürdőjével, a Szentlélek általi megfüröztetésünkkel kezdődött keresztyén életünk.

Nekünk erre a felüdítő, megtisztító, megtermékenyítő Lélekre van szükségünk. Nemcsak nekünk, hanem gyermekeinknek is.

Ennek áldása az, hogy nevednek mint fű között, mint fűzfák a vizek folyásainál. A Szentlélek a kicsi palántákat a fű között, a fű árnyékában, védelme alatt neveli, majd kiülteti őket az élő vizek mellé, hogy bőven vehessék a növesztő erőt. Minden növekedés csendben történik. Ha van kertünk, megfigyelhetjük, hogy az esti öntözés után az éjszaka csendjében mekkorát nőnek a palántáink, virágaink.

III.

Mi a csendben megszólaló, félelmünket elvevő, felüdítő és megtermékenyítő Istennek a végső célja a maga hozzánk szóló üzenetével?

Az, hogy mi is megszólaljunk és kezdjünk beszélni. Mit?

Ez azt mondja: én az Úré vagyok.

Amaz Jákób nevét emlegeti.

És a másik: önkezeivel írja: az Úré vagyok, és hízlelegve Izráel nevét említi.

Isten azért némít el és szól hozzánk a csendben félelmet elvevő, felüdítő és megter-
mékenyítő szót, hogy végre mi is megszólaljunk, hogy hitből szólaljunk meg, és hogy
bizonyosságot tegyünk a nagy személyes felismerésről: az övé vagyok, az ő népéhez tarto-
zom, boldog és büszke vagyok, hogy Istennek a családjához, népéhez, az egyházhoz
tartozom. Arra akar eljuttatni Isten, amiről a Heidelbergi Káténak az egyházi szöveg
bizonyoságtétele szól: hiszem, hogy az egyháznak, Isten népének, családjának én is élő
tagja vagyok és az is maradok.

Nem kell tehát örökre némának maradnom, csak addig, amíg a Szentlélek elvégzi
bennem a maga munkáját és felkészít a teljes keresztyén életre, az Istenről bizonyosságot
tevő igaz hitre.

Azt, hogy Isten Szentlelkének munkáját valóban elfogadom-e vagy sem, egyetlen
tény mutatja: boldog örömmel, minden kényszerítés vagy köteleztetés nélkül megval-
lom-e beszédemmel és cselekedetemmel, hogy az Úré vagyok, az ő gyermeke, szolgálja,
bizonyoságtévője, népének a tagja vagyok.

Ez a vallomástétel itt kezdődik a templomban. Nem istentisztelet előtt beszélgetek
mindenféle közömbös témáról, hanem az istentisztelet alatt azzal a hanggal és zenei ké-
pességgel, amelyet Isten nekem adott: együtt éneklek a testvérekkel. Az egész gyüleke-
zettel megvallom: Gondviselő jó Atyám vagy, ó, én édes Istenem. Uram, a te Igéd ne-
kem a sötétben szövétnekem. Kiveszem részemem a gyülekezeti szükségletek hordozásá-
ból: adakozom a perselybe. Senki sem kívánja tőlünk, hogy mint Péter, kiálljunk az utcai
sokaság elé és ott hatalmas pünkösdi beszédet mondjunk, de mindenki megteheti, hogy
ott, ahol él, egész életével, jóra, békességre, egyetértésre való törekedésével, szelíd,
tisztá szavával bizonyosságot tegyen arról, hogy ő is Isten kegyelembe fogadott gyermeke,
népének élő tagja.

Így vezet az Isten előtti elcsendesedéstől Isten félelmet elvevő szavának meghallga-
tásán át a bizonyoságtételig a pünkösdi út, a Szentlélek útja. Nem kétséges, hogy ezen az
úton valahol mi is rajta vagyunk. Ma azért szólt a Lélek, hogy ezen az úton menjünk
tovább, félelmeink közül induljunk ki a bizonyosságot tevő teljes keresztyén életbe! Ámen.

Nagy István

Isten gyermekei vagyunk

Alapige: Róma 8,16

Bibliaolvasás: Apostolok Cselekedetei 2,1–6.12–18

A Lélek. „Isten Lélek” (Jn 4,24). Jézus Krisztusban Isten Lelke lakozott, és megígér-
te Szentlelke kitöltését az övéi életére. Ígérete pünkösdben beteljesedett. Isten, a mi
Atyánk, Jézus Krisztusban megváltott minket és Szentlelkével szüntelenül velünk van.

Honnan tudjuk ezt? Nem emberektől. Az emberi elme képtelen felérni Istent. De
amire az ember képtelen, azt megcselekszi maga Isten, aki elérhetővé tette magát kije-
lentésével, mely Igéjében és a testté lett Igében, Jézus Krisztusban történt meg. Teljes-
séggel ismeretlen volna, ha ezt nem tette volna meg. A Szentírás ennek foglalatja, mely
érvényes a világ teremtésétől Jézus Krisztus visszajöveteléig, az egész történelem idejé-
re. Nem a betűk, hanem a Szentírás lényege hordozza Isten kijelentését, mely azonos
Jézus Krisztussal. Minden része, az Ószövetség is reá mutat. Isten igazolja ezt, Jézus
kimondja: „Az Atya az, aki bizonyosságot tesz rólam” (Jn 5,32), és „semmit sem csele-
kedhetem magamtól, nem a magam akaratát keresem, hanem annak akaratát, aki elkül-

dött engem, az Atyáét” (Jn 5,30). Ő a kezdet és a vég, „a hű és igaz bizonyág” (Jel 3,14). Ezt eleveníti fel a Szentlélek. Megígérte: „eszetekbe juttatja mindazokat, amiket mondtam néktek” (Jn 14,26), „elvezél majd titeket minden igazságra” (Jn 16,13). Mindíg, mindenütt, pünkösöd szent ünnepén a Szentlélek ríndesít ebben a nagy áldásban, kapcsol Jézus Krisztushoz és az Atyához. A mai Ige szerint „bizonyágot tesz”. Kizárólag ezt munkálja. Ezért sohase igényeljük mást tőle, és ne akarjunk egyebet hallani, mint amit ő mond, amiről „bizonyágot tesz”

A Lélek bizonyágtételéről világosan tanítja az Ige, hogy az a mi lelkünkkel együtt, még hűségesebb fordításban, a mi lelkünkben történik meg. Isten lelket adott nekünk. Testünk, értelmünk és szellemünk felett lelket, mégpedig az egyik ének szavait használva a teremtéskor törtétekre: „Lelkéből lelket öneki adál.” Csak a Szentírás tisztázza számunkra, hogy mi az ember. Testével és értelmével – mert az az agynak terméke – az anyagi világból, porból lett, ám lelkével a mennyei világhoz, sőt Istenhez tartozik. „Isten az embert az ő képeré, Isten képeré teremtette, férfivá és nővé [nem köztes neművé]” teremtette azt (1Móz 1,27). Az ő képeré, lelki lényé, istenségenek részévé.

Azonban ez az eredeti állapota a bűn következtében, mert mellette döntött, megromlott, és ázóta ebben a romlottságban nyomorog – magányosan. Elveszítette kapcsolatát Istennel. Lelkével és testével rabja lett a bűnnek és a vele járó halálnak. Néha egy-egy gyermek úgy összemocskolja magát, hogy már az anyja sem ismer reá. Mi mindnyájan elkorcsosodtunk, nem látszik rajtunk, hogy Isteni vagyunk. Bizonyítja ezt az egész emberiség élete és sorsa. De Isten mégsem mondott le róla. Jézus Krisztusban újból megjelent az ő képe világunkban (2Kor 4,4). Érette, áldozatáért megkegyelmezett nekünk, hogy visszanyerjük a képeré való hasonlóságunkat, hogy új teremtések legyünk és hozzá tartozzunk.

A Szentlélek munkálkodik a mi lelkünkkel együtt, a mi lelkünkben. Mikor hallgatjuk a bizonyágtételt és imádkozunk, a Szentlélek bizonyágot tesz bennünk, a lelkünkben arról, amit gyakran nem látunk, amit képtelenek vagyunk felmutatni, ami az odaadón imádkozóknál is hiányos, hogy Istenhez tartozunk, pontosan: „hogy Isten gyermekei vagyunk?” Kik vagyunk? Az anyagi világ szüntelen romlottságában és elromlásában, mi, „por és hamu” életek, már nemcsak a testileg érzékelhető világnak hiáavalóság alá vetett rabjai vagyunk, hanem Jézus Krisztus feltámadásának erejéből, a Szentlélek munkájára Isten gyermekei vagyunk. Kik vagyunk? Nem az számít, amit a világ mond rólunk, vagy éppen mi magunk keserű tapasztalataink alapján állítunk, hanem amit Isten határozott el rólunk és valóított, valóított meg: az ő gyermekei. – Megint a földi szülők és gyermekek hasonlatával élve, itt a szülők egészen közömbösek lehetnek az idegen gyermekek iránt, viszont saját gyermekeikért minden áldozatra készek. Mit meg nem tesznek érettük? Isten a hihetetlen áldozatot vállalta helyzetünk megváltoztatásáért, egy-szülött Fiát adta érettünk, az elidegenedett, hálátlan embereket kegyelmébe, örök szeretetébe fogadta vissza. Már nemcsak élő vagy már nem élő szüleinknek vagyunk a gyermekei, testhez és halálhoz kötöttek, hanem a mindenható Istennek örök életre elhívott gyermekei. „A Lélek bizonyágot tesz a mi lelkünkben, hogy Isten gyermekei vagyunk.”

Lelkünkkel, lelkünkben folyik ez a bizonyágtétel. A Szentlélek nem rajtunk kívül dolgozik, hogy annak csupán szemléli legyünk. Mert Isten nem időhöz mért javakban mutatja ki irántunk való kegyelmét. Legtöbbször ezeket nem is ismerjük el adományainak, külső körülményeink nem bizonyítják a nekünk szerzett új helyzetet. Kegyelmének gazdagságát lelkünkben ragyogtatja fel. Azt, hogy ő körülöttünk, mellettünk, felettünk, mindenben, ami történik, jelen van hatalmával, de ennél bizonyosabban, egészen meggyőzően úgy, ahogy énekeljük: „A nagy Isten vagyon mivelünk, és Szentlelke lakozik bennünk.” Bennünk! Annyira igaz ez, hogy Pál apostol a Lélek templomának nevezi a

testet, erre emlékezteti a megfélemezett korinthusiakat, Isten mindenkori gyermekeit: „Nem tudjátok-e, hogy ti Isten temploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek? Isten temploma szent, ezek vagytok ti” (1Kor 3,16–17).

Magunkban vagyunk, úgy érezzük, hogy mindenki elhagyott. A Lélek bennünk van mindenkor és mindenütt. Ennek igazolásával veszi el kétkedésünket, bátorít meg a legkülönbözőbb kísértések között. Van hitünk, nem valamilyen vallásosság, hanem az élő Istenre nézés és bizalom őbenne. A hit Isten ajándéka, mely „a Szentlélektől származik, ki az igehirdetés által felébreszti és a sákramentumok által megerősíti bennünk”. Enélkül hiába akarnánk, várnánk, hogy legyen hit. Viszont a megszerzésének módját megtanuljuk, azt kell gyakorolni. Annál is inkább, mert „hit nélkül lehetetlen Istennek tetszeni” (Zsid 11,16). A Szentlélek készlet imádkozásra, hogy tárjuk fel kívánságainkat Isten előtt, de emlékezve a már megkapott ajándékaira, azaz hálaadással. Istennek van szava hozzánk, de megengedte, hogy mi is beszéljünk vele. Kibeszélhetetlen öröm tudni, hogy van, aki törődik velünk, akihez mindenkor fordulhatunk – Jézus Krisztusra hivatkozva, az ő nevében. Sok-sok biztatást hallunk a Szentírásban az imádkozásra. Most csak a Jakab levelét idézzük: „Szenved-é valaki köztetek? Imádkozzék. Öröme van-é valakinek? Dicséretet énekeljen. A hitből való imádság megtartja a beteget, és a Úr felsegíti őt. És ha bűnt követett is el, megbocsáttatik néki. Igen hasznos az igaznak buzgósgósgos könyörgése” (Jak 5,13–16).

A Szentlélek megvigasztal. Mindegyre megszorított, elkeserült, amit látunk, ami velünk történik. „Földre nyom a bűnnek, gondnak terhe, Szegény szívem halálosan beteg” (Halleluja 145. ének). A Lélek magához von, és közli Isten változatlan szeretetét, mely a próbákban is átölel, azokat javunkra fordítja, hogy alkalmasabbak legyünk az üdvösségre. Érezzük, hogy Isten sohasem hagy el, biztosít megtartásunk felől. Ellát az új élet gazdagságával. Képesse tesz megeremni azt, amit nem tudunk elérni. Már nemcsak a testnek szolgálunk, de teremjük a Lélek gyümölcseit, követjük Jézust és szolgálunk szeretetével, törődünk másokkal, ápoljuk lelkünket, támogatjuk szükségükben, hogy azok is dicsőítsék a mi mennyei Atyánkat. Már nem csupán énekeljük: „Itt van szívem, Neked adom, Uram”, de ténylegesen átadjuk magunkat a Lélek vezetésének. Ilyen módon valósul meg az élet megváltozása, amint olvassuk: „Akiket Isten Lelke vezérel, azok Istennek fiai” (Róm 8,14). Ha keskeny is ez az út, álljon szüntelenül előttünk az a tény, hogy ez Jézus útja. A Szentlélek által látjuk másként sorsunk kérdéseit és foglalkozunk a politikával. A magyar reformátusok világszínatának gyűlésén egyik vezető sürgette az egyház odaadóbb, a mindennapok ügyeivel foglalkozó politikában való tevékenyebb részvételét. Egy másik vezető világosan megfogalmazta az egyház ilyen vonatkozású feladatát. E szerint az egyház, tehát a hívő politizálása nem horizontális, vízszintes irányú, tehát a világhoz alkalmazkodó, hanem vertikális, függőlegesen meghatározott, Istenre néz, az ő kegyelmes és gyógyító uralmának hirdetése, ezzel végzi a lelkek megvilágosodását, hogy azok a legfelsőbb hatalom ismeretében kezeljék a kérdéseket, végezzék a polisz, a közösség gondozását. „Mi Istennek jó, kedves és tökéletes akarata” (Róm 12,2) – ebben gondolkozni és cselekedni, mert az a döntő, hogy „mi a szélessége és hosszúsága és mélysége és magassága Isten jóvoltának” (Ef 3,18). Nagy különbség van a Lélek nélküli és a Lélek vezetete politizálás között. Magunk, népünk, az emberiség érdekében Isten jóakarataira alapozhatunk.

Végül a legsötétebb gondunkban, az utolsó ellenséggel, a halállal szemben is bizonyoságot tesz lelkünkben a Szentlélek. Ez már elveszítette régi jelentését. Ha még nem, akkor állandóan rettetget, egész életünk idején rabok vagyunk a félelme miatt. Hiábavalónak látszik a munka, értékét veszíti, amit szereztünk. És sorra elveszítjük kedveseinket, majd követjük őket. Pedig a halál Jézus Krisztusban csupán eszköz az örök élet felé.

Sokszor hallottuk a biztatást szájából: „Ismét eljövök és magamhoz veszek titeket, hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek” (Jn 14,3). Megsiratjuk szeretteinket, mert szegények lettünk nélküle, azonban tudjuk, hogy nem vesztek el, úgy van, ahogy Jézus mondotta – milyen vigasztaló, hogy a halál helyett azt mondja: magamhoz veszek. Ne használjuk a kifejezést, hogy meghalt, használjuk azt, amire a Szentlélek emlékeztet: magához vette az Úr. Velük együtt imádkozunk az angyalok és üdvözült lelkek társaságában. Tehát – amit a thesszalonikaiaknak üzent az Úr, értjük magunkra: „Nem akarom, hogy tudatlanságban legyetek azok felől, akik elaludtak [ez is Isten meghatározása], hogy ne bánkódjatok, mint a többiek, akiknek nincsen reménységük” (1Thessz 4,3). A Szentlélek megszabadít a haláltól való félelemtől. A hívő életnél így van ez. Tavaly áprilisban emlékezett a világ a második világháború végére. Több megemlékezés, beszámoló került elő abból az időből. Többek között még ismertebbé vált az a kegyetlenség, melyet Hitler már a teljes vereség tudatában, halála előtt végrehajtott. Kivégeztette a hónapok, évek óta börtönbe zárt ellenfeleit, bírálóit. Így Dietrich Bonhoeffert, a fiatal lelkipásztort, a kiváló, a Krisztusnak egészen elkötelezett, tudós teológust. Mikor a kivégezések börtönébe vitték át, azt mondotta: „Itt van a vég, de ez számomra az igazi élet kezdete.” Felakasztották őt is, de – mint István vértanú – „teljes vala Szentlélekkel, a mennyre függesztvén szemeit, látá Istennek dicsőségét és Jézust állani Istennek jobbjára felől” (ApCsel 7,55). Ilyen halált adjon nekünk az Úr! Megadja, mert: „Ha hitedet el nem játszád, Utad égbe nyitva áll” (179. ének).

„A Lélek bizonyosságot tesz a mi lelkünkkel együtt, a mi lelkünkben, hogy Isten gyermekei vagyunk.” Halljuk a pünkösdi Igét. Halljuk-e, meghallgatjuk-e? Akkor imádkozunk: „Jövel Szentlélek Úristen!” Szállj le ránk, lakozzál bennünk, monddad lelkünknek, láttasd meg velünk, hogy már nem akárik, hanem örökre Isten gyermekei vagyunk. Ámen.

Ravasz László

Újjászületés

Alapige: Apostolok Cselekedetei 2,1–4

Bibliaolvasás: Apostolok Cselekedetei 2,1–13

Ez az Ige azért olyan kibeszélhetetlenül fontos, mert belső kapcsolatot létesít a Szent Lélek és az újjászületés között. Azt mondja, hogy nincs más megújulása az életnek, csak az, amelyik a Szent Lélektől származik, és ezzel azt is mondja, hogy a Szent Lélek mindaddig csupán elröppenő szó, míg hatására nem történik meg a lélekben az újjászületés. Ezt úgy is mondhatjuk, hogy a Szent Lélek újjászülető erő. Nézzük meg, hogy a Szent Lélek mint újjászülető erő mennyire szükséges, mi a lényege, hol munkálkodik, és hogyan munkálkodik?

I.

Először is Jézus szavának sürgető élessége csap meg: Szükség néktek újjászületetek. Mi az, hogy szükség? Mikor megszakad az élet, mert hiányzik valami, amitől függ az élet. Akit az éhhalál fenyeget, annak szükség a kenyér, akinek az ütere vérzik, annak szükség a kötőszer, aki beteg, szüksége van orvosra vagy orvosságra. Jézus kevésszer mondja ilyen ellenmondást nem tűrő hangon, hogy mire van szükségünk. Egyszer Mártnának, amikor így szól: csak egy a szükséges dolog. Másodszor Nikodémusnak: szükség tinéktek újjászületetek.

Ebben az az ítélet és az a megállapítás foglaltatik, hogy az emberi élet a maga természeti mivoltában nem mondható életnek. Ezt a földi életet nem érdemes tatarozni, foltozni, festegetni, mint egy vénülő arcot; el kell dobni az egészet, s újat, teljeset, igazat és jót kell keresni. Új életet, amelyben még egyszer megijfodunk, amelyben mindent újrazkezdhetünk, mindent jóvátehetünk, amelyben egészen ismeretlen örömök és békességek ligeteibe érkezünk meg, és amelyben életünk minden erő kifejtése új középpontot nyer. Valami olyanforma átmásolás ez, mint amikor az olvadt, kásás anyalúgba beérkezik a finom fonal és megindul a kristályosodás. Az emberben rejtőzködő szépségnek és értéknek, a belső alkatnak a felébresztése és biztosítása. Olyan ez, mint amikor egy hamis hangon kezdett dallamot újrazekednek tiszta hangon.

Igen, testvéreim, a Nikodémushoz intézett prédikációra valljuk csak meg magunknak bátran és határozottan, hogy a mi életünk nem foltozható tovább: új életre van szükségünk. Vehetünk ebből a világból akármennyit, pénzt, örömet, dicsőséget, tudományt, mindez sem jobba, sem boldogabbá nem tesz, mert nem tesz mássá. Tatarozhatják ezt a világot Genfben, Rómában vagy Budapesten csodadoktorok, kuruzslók: a hazugság máshová bújik, az igazságtalanság új alakot ölt, a bűn átfesti magát s új köntösben régi királyságát tovább folytatja. Sem a házi orvosod, sem a nevelőd, sem a szülőid, sem a tanítványod, barátod vagy eszményed nem tud segíteni rajtad. Rajtad csak Istennek az a Lelke segít, amelyik újjászül téged. Ha valaki nem születik víztől és Szent Lélektől, nem mehet be az Isten országába.

II.

Lélektől születni. Tulajdonképpen titokzatos dolog ez, mint minden fogantatás. A léleknek belső megrendülése jár vele, új világosság, új elhatározás, új érzés. Meglátása annak, hogy Istennek drága ígéretei és örömtüzenetei szólnak számunkra, amelyek mind elibénk tárják a menekvés útját, a megszentelődést és a hazaérkezést. Meglátása annak, hogy valaki, aki tiszta és szent volt, engedelmes szeretetből értem adta magát, hogy engem megszerezzen és tulajdonává tegyen. Megismerése annak a halálnak és elégtételnek, amely helyettem áll, annak az érdemnek, amely az én javamra íratik. Valami komoly, nagy lelkesedés Jézus Krisztusért, akiben mintegy mondhatatlan vonzó és mondhatatlanul fölséges, királyi személyben megtestesülve látom mindazt, amit isteninek érezhetek, gondolhatok, tapasztalhatok. Valahogy belső megérzése ennek az élő személynek, amikor azt akarom, amit ő akar, az az ízlésem, ami az övé, az a szenvedélyem, ami őt hevítette. Célja, szándéka reám nézve a legfontosabb dolgok, melyekért minden egyebet odaadok. Mindezek alapján valami nagy, fellélegző béke önti el a lelkemet; úgy érzem, hogy eddig zaklatott rabszolga, űzött vad voltam: ma gyermek és király vagyok; valami édes otthoniasság önt el: megérkeztem, itthon vagyok, orcája, szeme előtt lakom. Valami forró szeretet járta át a szívemet, mint a dermedt tagokat az édes, meleg bor mámore: kicsordul belőle a bocsánat, a másokért való imádkozás, az áldozat égető, édes öröme. Bírom Istent mint Atyámat, s rejtelmes boldog mélyeibe belesimulok, mint egy fázó gyermek az anyaölebe. Szinte mosolyogva nézek a világra: kicsoda szakíthat el tőle? Milyen más vagyok, mint eddig, s mégis most először igazán önmagam!

III.

Isten Lelkének ez a teremtő munkája egy lelki társaságban munkálkodik. Az anyaszentegyház a Szent Lélek háztartása, a Szent Lélek világa. Ezért mondja az Ige, hogy nemcsak Lélektől, hanem víztől is kell születni. A látható egyház egy kétezer esztendősi intézmény, a láthatatlan egyház ennél sokkal de sokkal régiebb, egyenesen időfeletti. Ez a kétezer esztendősi történelem közvetíti Isten láthatatlan anyaszentegyházának

minden áldását és dicsőségét. Félig földi materiából alakul, félig mennyeből. A templomokban földi a kő, a mész, a márvány, az alaprajz; mennyei az Ige, az inspiráció, az Istennel való találkozás. Egyházszervezetben földi mindaz, amit emberek alkotnak, amit emberi alkotásképpen jog szabályoz, földi a keret, a betű, az edény; mennyei, ami mindezt betölti: a meggyőződés, a mártírság, a megszentelődött élet. Földi az, amit az igehirdetésből a lelkipásztor ad, mennyei, ami szavából Ige és evangélium. Földi a kenyér és a bor az asztalon, mennyei a megtörtetett testnek és kiontatott vérnek érdeme és elégtétele, amellyel lelkünk táplálják.

Tehát mindaz, ami ebben a világban szépség, jóság és szentség, az egyház felé tart, vagy belőle indult ki. Világ kovásza az egyház, küzd a nagy, keletlen tömeggel, amíg megtölti erejével és megéleszti azt. A Szent Lélek az egyházban s az egyházon át munkálkodik.

IV.

De azért ne gondolja soha az egyház és ne gondolják soha az egyházak, hogy már maga a történelmi alak, a szervezet elegendő nagy küldetésük bevezetésére. Minket nem tart meg sem a tisztes szertartás, sem a hagyományos engedelmesség, sem a bölcs megalkuvás, legkevésbé az egyházat lelki titkos rendőrségként értékelő bölcs politika. Nagyon sok egyházat ismertem, s ezek közül nem veszem ki a református egyházat sem, amelyből néha elveszett a Lélek. Ürességen, külsőségen, hatalmi és rangkérdéseken vettek az emberek, vagy pedig finom mosollyal végkiárusítást rendeztek rájuk maradt, nem kelendő holmiból. Jaj volna nekünk, ha a magyar református egyházban megfoghatoznék a Lélek, amely újjáteremti a jellemeket! Minden más lélek a hazugság káprázata, csak az az Isten Lelke, amelyik jobbá, különbbé, szentebbé, igazabbá, erősebbé és gyöngédebbé teszi az embereket, egyszóval, amelyik újjászüli. Nem Isten Lelke az, amelyik fanatizál, egymásra uszít, gögre és megvetésre, sőt gyűlöletre tanít. Nem egyházreneszánsz az, amelyben úgy támad új életre az egyház, hogy belepusztul a nemzet békessége.

A szél fú, ahová akar, és annak zúgását hallod, de nem tudod, honnan jő és hová megy. Ez a Szent Lélek titokzatos munkásságának örök képe. Az Isten Lelke jár a világ felett, s benne akarata teljesedik meg. Ki ülteti az erdőt, ki plántálja a mezei virágot? A szél, a természet lehelete! Ki osztja el a vízpárákat, terelgeti a felhőket és végzi az ég öntöző munkáját? A szél, a természet lehelete. Ki tölti meg oxigénnel fáradt emberek véréit, mitől lesz csillogó a szem, piros a vér, vidám a lélek, ihletett a látás? A szél, a nagy levegőégnek állandó ritmusa és lehelete. Ez a szél képe az Isten titokzatosan járó és szakadatlanul dolgozó Lelkének. Ki fogja meg és szüli a lelkeket, ma az enyémet, holnap a tiedet, ki váltja be az imádságot, ami éretted szállt fel az égből? A Lélek, Szent Lélek Isten! Ki hozott ide, záporozott be az Igével, ki lebeg körül, mint a múlt emlékeinek simogatása, mint drága hívás örökkévaló tavaszba, és ki suhan a lelkeddel, mint illattal a szellő? A Lélek, a Lélek! Az a Lélek, aki az én marokkal szórt Igémet elkapja és szétszórja fejetek fölött, mintha virágcserépek fölött szórná szét. Sokáig nem látszik a különbség az olyan virágcserép között, amelybe mag hullott, és a között, amelybe nem hullott. De egyszer csak valami megrendítő forradalom történik az egyiknek a mélyén: egy parányi sziklevél bontakozni és nőni kezd, és nemsokára kivirít egy bíboros tulipánvirág, mintha oltárra tett mécsnek gyúlna ki a lángja. Legyen áldott a perc, mikor téged, tulipános cserépet, lánggal égő mécses oltárra tesz egy láthatatlan kéz. Ez is a Lélek keze, ez is a Lélek munkája.

Légy áldott, újjászült Szent Lélek Isten! Ámen.

(Közvetítette a rádió 1928-ban.)

A hasznos szolgálat ajándéka

Alapige: 1Korinthus 12,4-7

Bibliáolvasás: 1Korinthus 12,12-27

Általánosan elterjedt ünnepi szokásaink közé tartozik az ajándékozás. Mondhatni, szép szokás, csakhogy kezd egyre inkább megüresedni, ritkulni, alkalmoszerűvé válni. Karácsonykor a karácsonyfa meg az „angyaljárás” kiszorítja a megszületett Csecsemőt; húsvétkor a húsvéti nyuszi ajándékai, a festett tojások, locsolások elfeledtetik az éretünk meghalt és feltámadott Krisztust; pünkösdkor azonban nincs különösebb ajándékozás. Ajándékosztó figyelmességünk, kedveskedésünk mindjobban az évforduló alkalmoszerűségébe zsúfolódik. Mihelyt lejár az „ünnep”, vége az ajándékozásnak. Házassági évfordulót ünneplő házaspár másnap leveti ünneplőjét, s folytatódnak a veszekedések, a szemrehányások; a szép szavak helyett szitkozódások; mosolyváltások helyett összeráncolt homlokok; szeretetet sugárzó tekintetek helyett haragtól és gyűlölettel szikrázó szemvillanások. És tovább folytathatnánk a példák sorát. Mind olyan jelenetek, melyekben felismerhetjük magunkat. Nemhiába mondja Isten: „Piruljatok és szégyenüljétek meg utaitok miatt!” (Ez 36,32)

A mi ajándékozásunkat mindenekelőtt Isten ajándékozása előzi meg. Ajándékozásunk csak az Isten nekünk adott ajándékainak továbbadása lehet. Amit mi kaptunk, azt osztjuk meg másokkal; de mi is abból részesedünk, amit mások ugyanattól az Istentől kaptak.

Ünnepeink mind az Isten adakozó jókedvének ünnepei: karácsonykor „az ő egyszülött Fiát adta” (Jn 3,16); húsvétkor a halált legyőző feltámadásának erejében részeltek; pünkösdkor az ő Lelkét adta mibelénk. Adományai nemcsak az ünnepekre szorítkoznak. Az Úr egész életünkben, életünk minden pillanatában megajándékoz. Ajándék az életünk. Minden megélt pillanatunk ünnep. Eszerint éljünk – és eszerint ajándékozunk!

Mai igénk arról szól, hogy milyen ajándékokat kaptunk és kapunk; kitől kapjuk ezeket az ajándékokat; és miért, mívégre részesülünk az adományokból?

I.

Arra a kérdésre, hogy milyen ajándékokat kapunk, igénk ezt válaszolja: különböző kegyelmi ajándékokat.

Szemléltetésképpen elmondom, hogy például én, amikor valamelyik családtagom születésnapja közeledik, mindig gondban vagyok azért, hogy mivel lepjem meg. Ilyenkor vissza kell gondolnom az elmúlt évre vagy évekre, és fel kell fedeznem azt, hogy mikor „árulta el” azt, hogy mire lenne szüksége. Próba előtt állok, mert esetleg kiderülhet, hogy nem figyeltem eléggé a szükségeire. A figyelem, illetve a figyelmesség egyik igen fontos fokmérője a szeretetnek. Sokan mondják, hogy nem maga az ajándék, hanem a figyelmesség számít. Szerintem ez csak részben igaz, mert ha például csak odaadnám a pénzt, vegyen majd magának, amire szüksége van, tulajdonképpen a figyelmetlenségemet vallanám be: felületes a viszonyulásom hozzá, nem tulajdonítok túl nagy jelentőséget az ő személyének, mert nem figyeltem rá kellőképpen, s ezért nem tudom, hogy mire van szüksége. Az ilyenszerű ajándékozás csak alajándék, álfgyelem, álszeretet. A meglepetést nem annyira azzal okozzuk a másiknak, hogy megajándékozunk, hogy egyáltalán eszünkbe jut, hanem főleg azzal, hogy pontosan azt adjuk, amire akkor – mindennél nagyobb – szüksége van. Az igazi ajándék a szeretet telitalálata.

Mi emberek tévedünk – még ajándékozásunk esetében is –, de Isten nem téved, mert ismer bennünket, tudja legrejtettebb vágyainkat, be nem vallott hiányosságainkat; komolyan figyel igényeinkre, mert fontosak vagyunk a számára; szeretetteljes gondoskodó tekintetét semmi sem kerüli el.

Egyéniségünk, élethelyzetünk s az ezekből fakadó szükségjeink különböznek, de „személyre szabottak”, mindannyiunk sajátos helyzetére szorítkoznak. Isten nem azért ad kinek-kinek más és más ajándékokat, mert személyválogató. Senkit sem különböztet meg hátrányosan, hanem mindenkit a maga előnyére halmoz el ajándékaival. Kegyelmi ajándékainak sokasága, különfélesége, változatossága Isten kegyelmének gazdaságáról tanúskodik. Ajándékai kegyelmének adományai, mivel alapjuk egyedül csak a kegyelem, nem pedig a mi érdekeink.

Maga a tény, hogy ajándék, jelzi, hogy adományról van szó, amit kaptunk és kapunk. Nem szerzemény, nem bér, nem teljesítmény, nem jutalom, hanem Isten irántunk való megmagyarázhatatlan szeretetének adakozókedvéből származik.

II.

Következő kérdésünk: Kitől kapjuk a kegyelmi ajándékokat? Igénk válasza ez: a Szentlélek Istentől; a Szentháromság egy, örök, igaz Istentől, aki Atya, Fiú, Szentlélek. Különösen fontos látnunk, hogy a Szentlélek maga is az Úr Isten pünkösdi ajándéka, s a Szentlélek Isten örökös adománya a kinek-kinek kiosztott kegyelmi ajándékok sokasága.

A pünkösdi csoda kettős egységben valósul meg; akire kitöltetett a Szentlélek, az úgy szólott, ahogy a Lélek adta neki személy szerint szólnia; s aki hallotta, az a maga nyelvén hallotta „Istennek nagyságos dolgait” (ApCsel 2,4.6.8.11).

III.

Azt szoktuk mondani, hogy pünkösöd az „egyház születésnapja”. De ahogy az ember élete már a fogantatás pillanatában elkezdődik, bár csak születésével jut napvilágra, úgy az egyház élete is már a teremtéskor elkezdődött, „a világ kezdetétől fogva”, de pünkösdkor indult el „a földnek mind végső határáig” (ApCsel 1,8), „a világ végezetéig” (HK 54).

Két pünkösöd között sem vagyunk Szentlélek nélkül, mert Isten mindenkor megajándékoz az ő Lelkével. Miért? Mi végre? – kérdeztük és kérdezzük újra és újra. Hasznos szolgálatra – hangzik az Igénkben a válasz.

A szolgálatok is különbözőek, mint ahogy a kegyelmi ajándékok is különböznek egymástól. Egyik ajándék sem „különb”, mint a másik, miként egyik szolgálat sem több, mint a másik. Egyikünk sem „jogosult” Isten ajándékaira, miként senki sem „méltó” a „különb” ajándékokra, illetve a szolgálatra. Mégis mi vagyunk a kegyelem ajándékainak hordozói és eszközei. A nekem adott kegyelmi ajándék az én szolgálatomon keresztül jut el Istentől a felebarátomhoz; ugyanúgy a felebarátomnak adott kegyelmi ajándék is az ő szolgálatán keresztül jut el hozzám.

Az Úr Isten pünkösdi ajándéka az általa létrehozott egyháznak adományozott, a hasznos szolgálatra „képesítő” és elkötelező Szentlélek. A testben közöttünk járt Krisztus szolgálata mennybemenetele után, a Szentlélek által rajtunk keresztül és értünk folytatódik tovább.

A kegyelmi ajándékok az egyházon belüli szolgálatok mozgatói, lehetségesítői. Általuk a kinek-kinek „megszabott” szolgálati osztályrész betöltésére nyerünk képességet. Pünkösdkor az egykori egyszerű halászemberből lett Péter apostol szintén a Szentlélek

által kapta meg a szólás képességét, hogy prédikálhasson az egybegyűlt jeruzsálemi sokaságnak.

A kegyelmi ajándékok egyike sem képezi magántulajdonunkat, hanem azok Isten tulajdonai, melyeket közhasználatra adományozott nekünk. Egyikünk sem lehet önhitt, mert ezek az ajándékok nem belőlünk, hanem Istentől származnak.

Éppen ezért, pünkösdi ünneplő gyülekezet, imádkozzunk így: „Részeltess, Uram, a te ajándékodból, hogy azokat szolgálatunkon át eljuttathassuk felebarátainknak. Légy segítségére felebarátainknak, hogy a tőled kapott ajándékokból ők is reszesüljenek. Így éltesd és építsd a te egyházadat az örökös pünkösöd minden egyes napján!” Ámen.

Végig veled

„Mert ahova te mégy,
oda megyek...” (Ruth 1,6)

Az úton, melyen együtt indultunk,
végig veled, mindenütt melletted megyek:
át a Siralom völgyén,
keresztek és kereszteződések útján;
az aurea mediocritáson,
a via Dolorosán – a Golgota keresztjéig;
a lehetetlenségek járatlan homoksivatagában,
a csodák délibábos ösvényén – az üres sírig.
Mindenütt melletted megyek,
miként virággal az illat.

Az úton, melyen együtt indultunk,
végig veled, mindenkor melletted megyek:
a szerelem tavaszában,
virágszirmokkal játszó félhomályban;
életed zöld, reményillatú nyarában;
s a halálízű, sárga, csendes őszben;
komor, fehér, fagyos télben,
hózáporos csillagtalan éjben.
Mindenkör melletted megyek,
úgy, mint árnyék a fényvel.

Nagy Gabriella

Szentháromság vasárnapjára

Kováts László

A Szentháromság

Alapige: Lukács 3,21–22

Bibliáolvasás: 1János 5,1–13

Az istentiszteletet bevezető előfohászkodás így hangzik: „A mi segedelmünk jöjjön Istentől, aki Atya, Fiú, Szentlélek, teljes Szentháromság, egy örök Isten.” Az istentiszteletet bezáró áldások közül az egyik ez: „A mi Urunk Jézus Krisztusnak kegyelme, az Atyának szeretete és a Szentlélek mindeneket megáldó és megszentelő ereje legyen és maradjon tiveletek.” Kereszteléskor a lelkipásztor ezt mondja: „Én téged kereszteltek az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevébe.” Konfirmációkor így énekelünk: „Szentháromság egy Istenünk nézz alá e kis seregbe.” Ezeket a kifejezéseket azért használjuk, mert a Szentháromság egy, örök, igaz Istenben hiszünk. Emberi gondolkodás szerint különös a mi hitünk. Azok, akik nem hisznek a Szentháromságban, Jézus Krisztust és a Szentlelket nem tartják Istennek, sokszor csúfolódó tréfával ezt kérdik: hogy lehet az egy három és a három egy? De mi nem hihetünk s nem is taníthatunk egyebet, csak amit Isten az ő Igéjében, a Szentírásban önmagáról kijelentett. Isten pedig „az ő Igéjében úgy jelentette ki magát, hogy az a három egymástól megkülönböztetett személy az egy valóságos örök Isten” (HK).

A pünkösdi utáni vasárnap a keresztyén anyaszentegyházban Szentháromság vasárnapja. Ma minden gyülekezetben Isten e titkával foglalkoznak: a templomokba összegyűlt hívőknek a lelkipásztorok az Atya, Fiú és Szentlélek egységét és munkáit magyarázzák.

Mai alapigénk, a Jézus megkeresztelésének története, a Szentháromságot mutatja be. Halljuk benne az Atya szavát: „Te vagy az én szerelmes Fiam, tebenned gyönyörködöm.” Látjuk Jézus Krisztust, a Fiút, akit János megkeresztel. És látjuk a Szentlelket galamb alakjában alászállani és Jézuson megnyugodni.

Nézzük hát ez órában a Szentháromság személyeit külön-külön, majd nézzük őket egységben: a Szentháromság egy, örök Istent, hogy ez a szemlélet hitünket erősítse, hogy Istenről erős hittel tudjunk vallást tenni s mindennap jobb lélekkel tudjuk szolgálni őt.

I.

Fohászainkban és áldásainkban az Atya nevét mondjuk először. János apostol is az Atyával kezd, amikor felsorolja, hogy kik azok, akik a mennyben bizonyoságot tesznek. Sokan, amikor Istenre gondolnak, csak az Atyára gondolnak, pedig ez nem helyes, mert Isten Szentháromság Isten s lényegéhez a Fiú és a Szentlélek is hozzátartozik. Talán e gondolkodásnak az az oka, hogy az Atya Istent emberi szem nem látta. Szavát sokan hallották. Csak példaképpen említsek meg egyet-kettőt e sok közül. Az első ember, Ádám hallotta kereső szavát, „hol vagy?” kérdését; Jákób hallotta áldó szavát: „Én veled vagyok, hogy megőrizzelek téged”; Mózes hallotta bemutatkozását: „Vagyok, aki vagyok” – s még nagyon sokan hallották szavát az Ószövetségben, különösen gyakran hallották a próféták, az Újszövetségben hallották Krisztus és az apostolok, de némelykor mások is hallhatták azt.

Munkáját is látja az ember. Az Atya munkáját a Káté rövid szóval így mondja: „Az eget és a földet minden benne levőkkel semmiből teremtette.” De nemcsak megteremtet-

te, hanem „fenntartja és igazgatja is”. Fenntartja és igazgatja a mi életünket is. Munkájának ezt a részét gondviselésnek nevezzük. A gondviselés az emberek életében is jelen van. A földi szülő is gondot visel gyermekére. Ez azt jelenti, hogy amennyiben teheti, megadja gyermekének, amire szüksége van. Mennyei Atyánk is azért visel gondot ránk, mert gyermekei vagyunk. Azért Atya, mert gyermekei vannak. Legszeretettebb gyermeke az egyszülött Fiú, Jézus, de mi is szeretett gyermekei vagyunk. Gyermekeinek minden jót meg is akar és meg is tud adni, mert mindenható Isten és hűséges Atya. Ajándékait akkor sem tudnám mind felsorolni, ha estig beszélnék, annyit azonban mégis meg kell említenem, hogy kétféle ajándékot ad: testi ajándékokat testünk fenntartására és boldogulása érdekében, és lelki ajándékokat lelkünk üdvösségének céljaira.

A jó gyermek a jó szülő iránt hálát érez, s háláját meg is mutatja. Ez azt jelenti, hogy milyen jó is az én édesapám vagy édesanyám: meglátja, hogy mire van szükségem, s habár neki is szüksége van, sokszor az utolsó fillérét is arra fordítja, hogy nekem legyen. És megköszöni az ételt, ruhát és mindent. Utána pedig szíves jókedvvel végzi a szülei által rábízott feladatot. Hát ezt bizony így kívánja a mennyei Atya is. Róla ugyan nem mondhatjuk el, hogy valamiben is szűkölködnék, hogy nehezen tudja megadni, amire szükségünk van, sőt ellenkezőleg: gazdag Isten. De elmondhatjuk, hogy testi-lelki ajándékait nem érdemeljük meg. És elmondhatjuk, hogy megkívánja a hálátosságát, hogy amire szükségünk van, imádságainkban kérjük tőle, amit adott, köszönjük meg, és hogy hálánkat neki szolgáló cselekedetekkel is megmutassuk. Aki ezeket teszi, szereti azt a mennyei Atya.

Az Atya szeretete tehát látható munkáiból. A világot és a benne levőket nem csupán azért teremtette, hogy meglegyenek, hanem hogy gyermekét, az embert szolgálják. „Kezed nagy művén ötet úrrá tevéd, hogy velük éljen, néki megengeded, és e világra amit teremtel, mindeneket lába alá vetél” – énekeljük a zsoltárban. Szeretete gondviseléséből is látható: „Gondviselő, jó Atyám vagy, ó, én édes Istenem” – szól a másik, a bűnbánati ének. De legjobban abból látható, hogy egyszülött Fiát elküldötte a bűnösökért. Minden istentiszteletünkön halljuk, hogy „úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen”.

II.

De ebből nemcsak az Atya szeretete látható, hanem a Fiú szeretete is. Ezért jött el. Aki öröktől fogva élt az Atyánál, s aki – a Zsidókhöz írott levél szerint – a világ teremtésében is részt vett, aki által az Atya a világot teremtette, amint a karácsonyi ének mondja: „felöltözé portestünket” és eljött e világra. „Eljött emberi ábrázatban, hogy élne gyalázatban.” Így a Fiút már látták az emberi szemek. Látták mint kis gyermeket a betlehemi jászolban. Nagy dolgot jelent ez, hogy kis gyermek formájában jött el. Jelenti, hogy Isten előtt kedvesek, drágák a kis gyermekek. Hogy pedig nyolcnapos korában körülmélték s ezzel az akkori szertartás szerint beavatták a zsidó vallásba, azt jelenti, hogy nekünk is meg kell kereszteltetni kis gyermekeinket, nekünk is fel kell vétetnünk őket már kicsi korukban az Isten szövetségébe, az anyaszentegyházba, a mi sákramentumunk, a szent keresztség által.

Látták őt mint serdülő ifjút 12 éves korában a templomban. Ennek is van tanítása számunkra. Éspedig az, hogy a szülők nemcsak kis gyermekeiket, hanem a serdülőket is tartoznak templomba hozni, tartoznak konfirmáltatni s utána is hozni, küldeni, hogy itt keressék és találják meg Jézust. Látták őt az emberek mint mestert, mint tanítót. Keresték és hallgatták, amit hirdetett. Hát ez mire figyelmeztet? Először arra, hogy mi is keressük és hallgassuk tanítását és ne vessük meg azt, hogy lássuk szívesen magunk között

azt, aki lelkípásztorként Jézus tanítását hirdeti. Jézust látták segítséget adó barátnak, aki az éhezőknek enni adott, aki a betegeket meggyógyította és halottakat támasztott, s azt mondta, hogy követői is gyakoroljanak irgalmasságot a szenvedőkkel. Látták szenvedő embernek, akinek példája arra tanított, hogy Isten gyermekének még a nagy szenvedések között sem szabad reménytelenül elcsüggednie, hanem bíznia kell, hogy Isten a rosszból jót hoz ki. Hogy Isten gyermekének nem szabad bosszút lihegnie, hanem megbocsátania kell. Látták halálon győzedelmeskedő Úrnak és ég felé emelkedő Messiásnak, hogy abból megtudjuk: nincs halál, nincs enyészet, de van számunkra hely a mennyek országában.

Mindezek, amiket itt elmondottam, azt bizonyítják, hogy Jézus is dolgozik. A Szentírás azt tanítja, s mi ezt hisszük is, hogy háromféle munkája van. Amit már elvégzett, amit most végez, és amit ezután fog végezni. A váltság munkáját már elvégezte. Bűneinkért való kereszthalála már szinte 2000 éve megtörtént. Jelenben való munkája abból áll, hogy az Atya színe előtt közbenjár érettünk. Úgy, mint ahogy a nagyobb és jobb testvér kéri az apját, hogy a kisebbet és rosszabbat ne büntesse, bocsásson meg neki. A jövőben pedig munkája abból fog állni, hogy visszajön, beül az ő dicsőségének királyi székébe s ítél elevenek és holtak felett. Ez a Jézus munkája: érettünk dolgozik. Azért dolgozik, mert szeret. Ha mi ezt tudjuk és szeretetét elfogadjuk, nem tehetünk egyebet, mint hogy mi is szeressük őt hálás, nagy szeretettel. Hogy szívből mondjuk neki, amit Péter a feltámadás után mondott: „Uram, te mindent tudsz, te tudod, hogy szeretlek téged” (Jn 21,17).

III.

A Szentháromság harmadik személye a Szentlélek. Eljövételének ünnepét csak most ünnepeltük. A Lélek, aki szintén öröktől fogva van, és aki élő személy, e világban szintén látható formában jelent meg. Jézus megkeresztelésekor mint galambot látjuk, pünkösdkor kettős tüzes nyelveknek. A Szentírás több helyen bizonyosságot tesz róla, hogy a Szentlélek is beszél és dolgozik, éppen úgy, mint az Atya és a Fiú.

A pünkösdöt némelyek mintha kisebb jelentőségű ünnepnek tartanák a másik kettőnél, a Szentlelket mintha nagyságában és rangban az Atya és a Fiú mögött látnák. Pedig az ilyeneknek nincs igazuk, mert Szentlélek egyenlő örök Isten az Atyával és a Fiúval, ezért nevezi a pünkösdű ének Úr Istennek, s ezért kéri: „Jövel Szentlélek Úristen.”

Jézusra megkeresztelésekor leszállt a Szentlélek. Az Atya adta a Fiúnak a Lelket. A tanítványokra is leszállt pünkösdkor, tehát nekik is adatott. Találunk az evangéliumban említést, hogy a tanítványok kézzel átadták másoknak is. Jobban mondva, Isten adta az apostolok kézzel átadta. Istennek későbbi hívó gyermekei és szolgálói sincsenek Szentlélek nélkül. Luther, Kálvin, a többi nagyok, de a névtelen, a kicsiny hívők is szívükben hordozták. Ma is sokan vesszük a Szentlélek ajándékát.

De nekem nem elég, ha tudom, hogy mások vették, hogy másoknak adta Isten az ő csodálatos és hatalmas Lelkét. Nekem ebből még nincs elég hasznom. Abból van igazán hasznom, ha tudom, hiszem és vallom, hogy nekem is adatott, hogy az enyém is, hogy az én szívemben is itt lakik az áldott Szentlélek Isten. Nekem is adatott! Ha ezt el tudom mondani, Isten jó gyermeke, Jézus jó tanítványa vagyok. Nekünk, mostani hívőknek nem úgy adatott, mint Jézusnak és a tanítványoknak, nem látható, hanem láthatatlan formában, nem a fejünkre száll, hanem a szívünkbe. De ezek nem olyan fontos dolgok, mert az a fontos, hogy megnyerjük, hogy a miénk legyen, hogy nálunk lakozzék. Ez ugyan nem tőlünk függ, mert Isten Szentlelkét annak adja, akinek akarja, de kérnünk lehet, sőt kell. Jézus azt mondja, hogy aki kér, mind kap. Ezért kérés és hívás a legtöbb pünkösdű énekünk.

Isten jó Isten, ebből következik, hogy a Szentlélek is jó. A kérést teljesíti, a hívásra eljön, s két helyen dolgozik, az anyaszentegyházban és bennünk. Az anyaszentegyházat fenntartja, tisztítja, az Igét hirdeteti; bennünk pedig azzal dolgozik, hogy Krisztusnak és minden ő jótéteményeinek részesévé tesz és vigasztal. Krisztus nagy ajándékokat ad. Legnagyobb ajándéka a bűnbocsánat és az üdvösség.

De amikor ajándékokról van szó, nem elég, ha van, aki adja, hanem olyan is kell, aki elfogadja. Krisztus adja a bűnbocsánatot. Az ember Szentlélek nélkül azt mondja: az semmi, hogy Isten megbocsátja bűneimet, de az a fontos, hogy az emberek ne kapjanak rajta és ne büntessenek meg. Jézus adja az üdvösséget. Szentlélek nélkül nem becsüli ezt sem az ember: nem az a fontos, hogy mi lesz ott, az a fontos, hogy itt jó legyen. Igére, úrvacsorára és más lelki ajándékokra sincs szüksége annak, aki Szentlélek nélkül él. De a Szentlélek megtanít arra, hogy az Úr Jézus ajándékaira van a legnagyobb szükségünk, mert erőt ad testem sok kívánságának megtagadására és ezeknek a lelki ajándékoknak az elfogadására.

Szentlélek vigasztal. Az embernek az életben sok szomorúsága van. Nem kezdem felsorolni ezeket. Nézz magadba! Magadban is sokat megtalálász belőlük. De a hívőnek a testi életben előálló szomorúsága mellett még szomorúságot okoz a saját bűne vagy az Isten-ellenes emberek viselkedése és a Sátán munkája. Önmagát senki sem tudja megvigasztalni. Másvalakinek kell megvigasztalnia a szomorkodót. De ki tud igazán megvigasztalni minket? Senki! De meg tud a Szentlélek, ezért vigasztaló Szentlélek. Aki hallja azt a szavát, hogy Isten úr az élet és a világ felett, hogy Isten veled van és mindent jóra fordít, az szomorúságában vigasztalást nyer. Szentlélek e vigasztalását nemcsak egyszer-másszor adja, hanem mindig, mert ahogy a Káté mondja „mindörökké velem marad”. Velem marad: jó sorsomban Isten iránt való hálára, köszönetre tanít; szenvedéseim között erőt ad. Velem van akkor is, ha csábít a világ, akkor is, ha fenyeget. Nem enged elesni. Velem marad a halál félelmes órájában is. Ugye jó, akinek az imáját Szentlélek meghallgatja s a szívét betölti mennyei szent ajándékkal?

Hárman vannak és ez a három egy. Mi az Atyát, Fiút és Szentleket nem külön-külön nézzük, hanem a Szentháromság egységében. Az Atya, Fiú, Szentlélek a Szentháromság egy, örök, igaz Isten. Isten, aki öröktől fogva volt, aki van most, és aki lesz örökkön-örökké. Isten, aki úr ég és föld felett, ítélő Isten, de lényegében szerető Atya. Fenn a mennyekben angyalok és idvezült szentek dicsőítik gyönyörű énekkel. Itt a földön különböző felekezetek templomaiból száll fel a dicséret hozzá. De minden felekezet Istent keresi és Istent akarja megismerni. Hisszük, hogy hozzá haza érkezünk, s akkor fogunk tudni mindent, amit most még csak tükör által homályosan látunk. Meg fogjuk ismerni a Szentháromság titkát, s nyilvánvalóvá lesz előttünk is, hogy miként lehet az egy három és a három egy. Ámen.

László Dezső

A Szentháromság Isten három ajándéka

Alapige: 2Korinthus 13,13
Bibliolvasás: 1János 5,1–12

Miért írta Pál apostol a második korinthusi levele végére ezt az áldáskívánást? Valószínűleg azért, mert levele befejezésének írásakor még egyszer felöltött előtte ennek a gyülekezetnek minden bűne, nyomorúsága, erőtlensége; ezzel a sok bajjal szemben még egyszer összefoglalta Istennek azokat az ajándékait, amelyekről minden levélben bizonyosságot tett; mert tudta, hogy egyedül Istennek az ajándékai tudják a gyülekezet szükségait megoldani.

Mindebből önként következnek, hogy legelőször nézzünk a gyülekezet szükségéire, azután az azokat megszüntető ajándékokra és végül magára az ajándékozó Istenre.

I.

Pál azért kívánja a gyülekezetnek az Úr Jézus Krisztus kegyelmét, mert a gyülekezet tagjainak olyan bűnei voltak, amilyenekre nálunk nehezen lehetne példákat találni. A korinthusi gyülekezet nem volt tökéletes; tagjai nem az angyalok, hanem a bűnös emberek közül toborzódtak. „Hallatszük köztetek paráznság, még olyan paráznság is, milyen a pogányok közt sem említették, hogy valaki atyjának feleségét elvegye. És ti fel vagytok fuvalkodva és nem keseredtetek meg inkább, hogy kivettetnék közületek, aki ezt a dolgot cselekedte” (1Kor 5,1–2). A paráznák mellett csalók, bálványimádók, szidalmazók, részegesek és ragadozók is voltak a gyülekezetben (1Kor 5,11). Ilyen bűnök között csak Krisztus bűnbocsátó kegyelme újíthatja meg a gyülekezetet.

Az Isten szeretetét pedig azért kívánja, mert a szeretetlenségnek számos jele éktelenítette el a gyülekezet életét. A gyülekezet tagjai pártoskodtak, perlekedtek egymással, a szeretetvendégségeken a gazdagabbak elkülönültek a szegényebektől, némelyek kevélykedtek és lenézték az egyszerűbbeket. A zsidó származásúak nem szívesen látták a gyülekezetben a görög eredetű híveket. Megfeledeztek az adakozásról, egymás terheinek a hordozásáról. Az apostolnak minden oka megvolt arra, hogy erőforrásul éppen ide írja meg a szeretet himnuszát, az igaz szeretet hatalmas dicséretét.

A Szentlélek közösségére pedig két okból volt szükség: egyfelől nem volt elég erős a hívek egymással való belső közössége Krisztusban, másfelől pedig némelyek még mindig eljártak a régi pogány áldozati lakomákra, nem tudván a Krisztusért felszámolni a régi vallásos közösségüket. Még az úrvacsoravétel alkalmával sem tisztelték mindnyájan az igazi közösség törvényeit. Nem tudták elválasztani egymástól a közönséges vacsorázás emberi közösségét és az úrvacsora Krisztusban való szent közösségét. A meglazult gyülekezeti közösséget csak a Szentlélek kitöltése újíthatja meg.

A bűn miatt nem volt igazi szeretet, és a szeretet hiánya miatt nem volt igazi közösség a gyülekezetben.

Ez a három nyomorúság azonban nemcsak a korinthusi gyülekezeté, hanem a miénk is. Pál bátran, kendőzés nélkül, állandóan figyelmezteti a korinthusi és a többi gyülekezetet is a bűneire. Mert bűnbeismerés és bűnbánat nélkül nincs Krisztusban való élet. Minden istentiszteletünkön a bűnvalló imádságban mi is megvalljuk a magunk bűneit. Jó volna egészen elmélyedve szóról szóra magunkra vonatkoztatni a közös bűnvallás egyes szavait: én szegény bűnös vagyok és ezért hajlandó minden rosszra, hogy azután valóban vehessük a bűnbocsánati kegyelmet.

II.

Pál azonban nemcsak a gyülekezet bűneit és a benne dülő szeretetlenséget és pártoskodást látja, hanem azokat az ajándékokat is, amelyek azokat megszüntetik.

A bűn orvossága a Krisztus kegyelme. A zsidók azt hitték, hogy a törvénynek való engedelmesség által saját erejükből megszabadulhatnak bűneiktől. A görögök nagyszerűnek vélt erényeikkel gondolták eltakarni bűneiket.

Pál egész igehirdetésében állandóan azt hirdeti, hogy a büntől egyedül Krisztus kegyelmének hit által való elfogadása szabadít meg. Az általa hirdetett új szövetségnek az a központi tartalma, hogy Krisztus a keresztfán való halálában helyettünk minden bűnünk minden büntetését kiállta, és ezért mi már nem állunk Isten haragja és ítélete alatt. Krisztus fölvitte a keresztfára a mi bűneinket, ott azoknak büntetését helyettünk elsen-

vedte, sőt a bennünket bűneink miatt vádló törvényt is odaszegezte a fára, hogy annak szörnyű fenyegetései többé ne rettsenek bennünket. Az Atya, az igazságos bíró, a Krisztus halálát elfogadta a mi bűneink büntetése gyanánt, annak érdeméért megbékélt velünk és gyermekeivé fogadott bennünket.

Megkeresztelésünkben megtörtént a Krisztus büntörlő halálával való személyes egyesülésünk, az úrvacsorában pedig újból és újból hirdettetik Krisztus halála és adatik a bűnöknek bocsánata.

Egyedül csak a kegyelem ad a keresztyén embernek erőt a bűnei ellen való harcra. Ezért következik az apostoli hitvallásban az egyház után rögtön a bűnök bocsánatáról szóló tétel. Az egyház a bűnbánó bűnösök társasága, amelyik Krisztustól veszi a bűnbocsátó kegyelmet.

A hívek közti szeretetlenséget semmi más nem tudja eltüntetni, csakis Isten irántunk való szeretete. Nem abban van a szeretet, hogy mi szeretjük Istent és szeretjük egymást, hanem abban, hogy Isten már akkor szeretett bennünket, amikor még bűnösök voltunk. A szeretetnek egyetlen igazi forrása van: ez Istennek a Krisztusban nekünk adott szeretete. Az emberek közti szeretetlenséget egyedül ez tudja igazán kiűzni. Hiába szedem össze minden úgynevezett szeretetemet, hiába várok a másik keresztyéntől szeretetet, azt addig nem tudom venni, amíg hit által nem tapasztalom meg, hogy Isten szeret engem.

Ezért kívánja Pál a korinthusi gyülekezetnek a második ajándékot, a kegyelem mellé a szeretetet. Nem mintha ez a két ajándék nem volna egymással azonos – hiszen a szeretet kegyelemből jön és a kegyelem a szeretet ránk áradása, hanem azért, hogy Isten hozánk való jóindulatának teljes gazdagságát mutassa meg.

A pártoskodással – milyen súlyos bűn volt ez Korinthusban – és a közösség hiánnyal szemben a Szentlélek közösségének az ajándékát kéri. Emlékezteti a gyülekezetet, hogy minden tag a Szentlélek által egy testté kereszteltetett meg és mindnyájan egy Lélekkel itattattak meg. Egyikük sem a Pálé vagy az Apollósé vagy a Kefásé, hanem mindenikük a Krisztusé, az ő egyetlen testének a tagja. Az ember az egyházban csakis úgy tud a közösségre eljutni, ha bekapcsolódik hit által a Szentlélek minden ellentétet egybefogó és átminősítő közösségébe.

Pál ezt a három nagy ajándékot mindnyájunknak, a gyülekezet minden tagjának egyetemlegesen kívánja. Amikor a levele végén még egyszer végigtekint a gyülekezeten, nem az jut eszébe, hogy abban vannak férfiak és nők, görögök és zsidók, fiatalok és öregek, gyülekezeti munkások és egyszerű tagok, hanem egybe és egynek látja mindnyájukat a Krisztus testében. Mert Krisztus a kegyelmet, az Atya a szeretetet és a Szentlélek a közösséget minden emberi különbség és korlát nélkül egészen szabadon mindenkinek egyformán adja. Ezekre az ajándékokra, ezekre a lelki javakra nem vonatkozik a talentumok példázata.

Az úgynevezett bűnvalló imádságunkban nemcsak a bűneinket valljuk meg, hanem azért is imádkozunk, hogy Isten növelje és gyarapítsa bennünk Szentlelkének ajándékait. Azt a három ajándékot, amiről itt szó van: kegyelem, szeretet, közösség. Igen, mert nekünk is erre az Istentől való három ajándékra van szükségünk ahhoz, hogy igazi gyülekezeti életet tudjunk élni, hogy tudjunk eljutni a bűnből a bűnbánatra, a bűnbánattól a bűnbocsátó kegyelemre, a kegyelemből a szeretetre és az igaz közösségre.

III.

A szükség és ajándék után végül, de nem utolsósorban tekintsünk az ajándékozóra is.

A kegyelmet Krisztustól, a szeretetet az Atyától, a közösséget a Szentlélektől vesszük. Mi ezt a három személyt nem ebben a sorrendben szoktuk emlegetni. Előbb az Atyáról, majd a Fiúról és végül Szentlélekről beszélünk és teszünk vallást. Nem véletlen,

hogy Pál más sorrendben beszél róluk. Talán már az eddig elmondottakból is rájöttünk ennek az okára.

Krisztusnak a keresztfán való halálában nyertük azt a kegyelmet, amely által Isten szerető Atyánkká lett, viszont az Atya szeretete a Fiú kegyelme által a miénk. Krisztus az út az Atyához. Senki sem mehet az Atyához, hanemha őáltala. Ő az egyszülött Fiú, akinek az érdeméért lettünk mi kegyelembe fogadott, szeretett fiai és leányai Istennek. A bennünket közösségbe fogó és közösségben tartó Szentlelket az Atya és Fiú küldi nekünk. Benne a Fiú van jelen a földön, miután felment a mennyekbe és ül az Atya Isten jobbján.

Ma Szentháromság vasárnapja van. Ezen a vasárnapon az egyház megemlékezik a Szentháromság titkáról, arról az alapvető keresztyén meggyőződésről, hogy a mi Istenünk Szentháromság egy, örök, igaz Isten. Egyetlen isteni lény három személyben, három létformában. Ugyanaz az Isten adja a Fiúban a kegyelmet, aki az Atyában szeretett bennünket, és aki a Szentlélek által közösségbe von bennünket önmagával és egymással.

A mai egész igehirdetés lényegében a Szentháromság titkáról szól, de nem elvont spekuláció vagy dogmatikai tanítás formájában. A Szentháromság Isten három személyének az ajándékait, emberi szükségét megoldó ajándékait állította elénk Pál apostol áldásában az Ige.

Amikor Pál egymás mellett említi a Fiút, az Atyát és a Szentlelket, akkor arra az egy Istenre gondol, akinek hatalma van könyörülni bűnös gyermekein, szeretet és közösség nélkül élő egyházán. Benne és ajándékaiban van a keresztyén gyülekezetek, köztük a miénk, minden kérdésének a megoldása.

Nem Pálban, az apostolban, aki magát a bűnösök között a legelsőnek nevezi. Aki vallja, hogy Isten kegyelméből az, ami vagy aki. A gyülekezetek iránti minden áldozatos szeretetén túl mindig a Krisztusban megjelent isteni szeretetről beszél, ha a szeretetről tanít, és nem ő maga akar maga körül közösséget teremteni, hanem a Szentlélek közösséget teremtő erejét tárja fel a hívők előtt.

Meg vagyok győződve, ha mi a magunk valódi szükségei közül a Szentháromság Isten ajándékainak a vételével indulunk el a Szentháromság titka felé, akkor az minden bizonnyal megoldódik a mi számunkra is.

Amikor Pál apostol a második korinthusi levél végére a saját maga áldáskívánásaként odaírta a mai alapigét, bizonnyal nem gondolt arra, hogy abból egykor minden istentisztelet záró áldása lesz, hogy egykor élni fog ez a Farkas utcai gyülekezet is ezzel a vótummal, hogy az istentisztelet végén ezzel a vótummal áldjuk meg a híveket.

Nagyon jó, hogy az apostol egyéni áldáskívánásából gyülekezeti áldás lett; hogy mi Pál szavait Isten áldása gyanánt vesszük. Ez is Szentlélektől van. Ez is az ő ajándéka.

Az áldás után kilépünk a templomból. Visszamegyünk oda, ahonnan jöttünk, bűnök, szeretetlenség közé, közösség nélküli, magányos életünkbe. Jó ezzel a szükségét megoldó áldással, benne Isten ajándékaival térni haza.

Az Ige utolsó szava a megszokott Ámen. Pál utasítása szerint azt az imádság, a prédikáció, az áldás után nem a lelkipásztorznak, hanem a gyülekezetnek kell hangosan mondania, hogy ezzel is kifejezze: együtt imádkoztam a lelkipásztor vezetése alatt az egész gyülekezettel; elfogadom Istennek az igehirdetésben közölt igazságát és parancsát; nem úgy megyek haza, ahogyan eljöttem, hanem viszem magammal Krisztus bűnbocsátó kegyelmét; megteltem az Atya szeretetével, boldogan érzem, nem vagyok egyedül és nem vagyok árva, a Szentlélek közösségbe vont és közösségben tart Istennel és minden ő szentjeivel.

Így mondjunk most és mindenkor Isten minden áldására hangos Áment!

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Bányai László

Legnagyobb a szeretet

Alapige: 1Korinthus 13,13b

Földi életünk sok vészkiáltásai közül a lelki életet élő embert legjobban az döbbsenti meg, amikor egyre gyakrabban hallja: „A házasság válságba jutott.” Még inkább megdöbbsenti, ha e szomorú igazságot kézzelfogható adatokkal bizonyítják. De nem elég megállapítani a bajt, hanem mint a jó orvosnak, keresnünk kell e válság előidézőjét, a betegség kórokozóját. A sok másodrendű okot elhagyva, és az alapbetegséget keresve rájöhettünk arra, hogy a mai modern házasság figyelmen kívül hagyja a boldog házasság és a családalapítás igazi alapját: az Isten áldását és gondviselő szeretetét. Igazat kell adnunk Ravasz Lászlónak, amikor szemléletesen megállapítja: „A földi szerelem csak egy rózsabokor, amelynek alján ott alszik Csipkerózska: a lélek szerelme, a barátság. Jaj annak a házasságnak, amelyiknél előbb lehull erről a rózsabokorról az utolsó szirmlevél, mielőtt felébred az alvó királylány.”

Mi adja a jó házasság igazi és tartós jellegét? Mi a boldog házasság aranyfedezete? A felolvasott Ige felel rá: Legnagyobb a szeretet. Az a szeretet, amely Krisztusban eljött e világra, hogy az önzetlenség, az önfeláldozás, a tűrés és a szenvedés példája legyen. A legtisztább és a legfenségesebb szeretet az Isten szeretete, mivel Isten maga a szeretet.

A Biblia tanítása szerint a házasság megalapítója maga Isten, aki az első férfi mellé asszonyt, élettársat, hozzá illő segítőt teremtett. Isten e kegyes cselekedetét a házastársak úgy tudják megköszönni, ha szeretik Istent, és ha szeretik egymást. Minden eltöltött nap a házasságban a szeretet és a kölcsönös megbecsülés áldott alkalmá kell hogy legyen. Minden bizonnyal azon a napon, amelyen ti – kedves ifjú pár – elhatározátok, hogy kéz a kézben együtt fogtok járni és haladni a páros élet útján, azt is eldöntöttétek, hogy igaz szeretettel megosztjátok egymás örömét és bánatát, hogy hordozni fogjátok egymás terhét és semmi rossz körülmények között sem fogjátok elhagyni egymást.

A Biblia egyik legszebb képe az, amikor a házastársak közösségét Jézus és az anyaszentegyház kapcsolatához hasonlítja. A férfiú úgy szeresse feleségét, amint Krisztus szerette egyházát és életét adta érte. Az asszony úgy engedelmeskedjék férjének, miként az egyház engedelmeskedik Urának, a Krisztusnak. Legyen így a ti házasságotokban is.

Nem könnyű a szeretetben élni. Nem könnyű vállalni egymás boldog és boldogtalan állapotát. Nem könnyű együtt tűrni, együtt szenvedni és egymással megelégedett életet élni. Mert a házasság útja nem egy rövid séta, nem egy röpke találkozás, hanem életre szóló együttléte. A házassági eskü szövegét nemcsak elmondani kell, hanem be is kell tartani.

Kedves ifjú pár! Ti most a szeretet örömeivel készen álltok annak az útnak a megkezdésére, mely meggyőződésünk szerint a boldog házasság útja. Tekintsetek még egy pillanatra vissza, és emlékezzetek vissza egy percre a családi hajlékra, ahol szüleitek éjt nappallá téve a legnagyobb szeretettel gondoskodtak rólatok, hogy felneveljenek és szárnyra bocsássanak benneteket. Ti most szárnyra keltek, és új fészket raktok magatoknak. Legyetek bátrak és erősek. A szeretet fegyverével győzzetek le minden akadályt, ami megrontaná és beárnyékolná síríg tartó boldog házasságotokat.

Hallgassátok, hogy milyen páratlan szépséggel vall az apostol a szeretet himnuszában, ahol ezt írja: „A szeretet hosszútűrő, kegyes, nem irigykedik, nem kérkedik, nem fuvalkodik fel. Nem cselekszik éktelenül, nem keresi a maga hasznát, nem gerjed haragra, nem rója fel a gonoszt. Nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal. Mindent lefedez, mindent hiszen, mindent remél, mindent eltűr. A szeretet soha el nem fogy... Most azért megmarad a hit, remény, szeretet, e három; ezek között pedig legnagyobb a szeretet.” Legnagyobb a szeretet! Lelketek szüntelen ezzel a legnagyobbal, a szeretettel legyen tele.

Ebben az ünnepi órában a felolvasott Ige felhívja mindnyájunk figyelmét arra, hogy a boldog házasság egyedüli szilárd fundamentuma: a szeretet. Az a sok ünnepi jókívánság, amivel ma körülvettek benneteket a szülők, a testvérek, a rokonok, a barátok, a szomszédok és az ismerősök, mind-mind azt igazolja, hogy a szeretet látható formát ölthet és ölt egy kézfogásban, egy szép és magasztos üzenetben, egy kedves mosolyban. Itt most mindenki veletek együtt örvend, és ünnepélyes imában hálát ad Istennek, hogy a szeretet aranyláncával Jézus Krisztus összeköt benneteket, hogy az általa kijelölt úton járjatok. Micsoda nagy öröm az, hogy Jézus Krisztus úgy szeret minket, hogy érettünk a kereszthalált elszenvedte. Legyen ez a ti örömetök is.

Isten, a szeretetet teremtő és a szeretetet ajándékozó Úr, a házasságban egymásnak ad benneteket. Ti egymás számára Isten ajándékai vagytok. Mint Isten ajándékai szeresétek egymást, hogy ez a szeretet az idő teltével-múltával ne csökkenjen, hanem kiteljesedjék, hogy illő és méltó gyümölcsöt teremjen a családban, a születendő gyermekek hűségében és a családot összekötő, holtig tartó szeretetben.

Ti Isten szeretett gyermekei vagytok! Gyülekezetünk imádkozó, templomba járó tagjai közé tartoztok. Tiszta szeretetetek tündéerkertje nem válhat a tövises és a bogáncsok parlagjává. Szerető szívetek a boldog házasság virágoskertjében illatozzék.

Mielőtt a boldog házasság kapuján belépnétek, fogjátok meg egymás jobb kezét, és mondjátok utánam a házassági esküt. Ámen.

Temetési beszédek

Henter György

A nagy szózat

Alapige: Jelenések 21,3

Az ember a tapasztalati világ, az anyagi lét zárt burkában él. Ez a zárt világburkok életeret biztosít számára, amelyet mindenkinek végig kell járnia. Sokféle igény hangja irányít itt bennünket. A munka, a család, az embertársak, a mindennapi ügyes-bajos dolgok hangja szólít és küld, hogy megvalósítsuk életünket. De egyszer csak megrendít bennünket az a felismerés, hogy az életér, amelyben járunk-kelünk, korlátozott, hogy életünk a maga 70–80 esztendejével tulajdonképpen olyan mikroélet, mely gyorsan elrepül. A munka, a család, az embertársak, az ügyes-bajos dolgok hangja sokszor dallamtalanná, egyhangúvá szegényedik, és így maga az életünk lesz fakó és unalmas.

Ezzel a felismeréssel két lehetőség előtt állunk: Vagy éljük a dallamtalan, unalmassá vált mindennapokat, mert mások is ezt teszik, miközben azt hangoztatjuk, hogy ha egészség van, akkor a többi telik. Vagy meghasad zárt mikrovilágunk burka, és olyan élményben lesz részünk, amely mindent megváltoztat bennünk és körülöttünk.

Felolvasott alapigénk erről a második lehetőségről beszél. Vagyis arról, hogy Isten Krisztusban megnyitja a mulandóság alá vetett világ életének burkát, hogy az örökkévalót magába fogadja. De szóljon erről a költő József Attila vallomása:

Azt hittem, annyi az ének, amennyi
a magány üvegének vastag tábláin
átszüremlik.

Azt hittem – mondhatjuk –, hogy ennyi: küszködünk a nyomorral, a visszautasítással, a sikertelenséggel, vagy a siker érdekében be kell hódolnunk, meg kell alkudnunk. Azt hittem – mondogatjuk –, annyi az élet, hogy meg kell szokni a mindennapi felkelést és lefekvést, az ugyanazokat az arcokat és szavakat. De egyszer csak meghasadt a magány üvegének vastag táblája, amely például a nagy ókori gondolkodónak, Püthagorasznak is meghasadt, és az élet unalmas dallamtalanságába belecsendült a szférák zenéje, amelybe fűvek és kövek, bogarak és csillagok csodálatos himnusza vegyült arról, hogy nem unalmas a lét, hogy a 70–80 esztendeig tartó mikroéletet körülöleli az örökkévalóság.

János apostol ilyen élményt élhetett át látomásában, amikor meghasadt fölötté a mikrovilág zárt ege és hallotta a nagy szózatot és látta a mennyei sátrat alászállani a földre. Az apostol gondolkodása a nagy szózat meghallása után megváltozott, és ez minket is megváltozásra indít. A világ többé nem zárt, egyszerű tapasztalati világ. Nem a körülhatároltságával feszélyező burokban vagyunk többé, hanem a földre alászállt végtelen mennyei sátorban. A 70–80 éves mikroélet nem elviselhetetlen emberekkel és könyörtelen tényekkel való viaskodás, hanem az Istennel való együtt lakozásból származó biztonság és öröm.

Gyászoló testvéreim! Életünk attól nyer értelmet, hogy a nagy szózatot meghallottuk-e vagy sem. Sótlaná vált életkedvünket, ritmustalaná lett mindennapjainkat csak ez a mennyei szózat tudja ismét megízésmeni és az örökkévalóság irányába tájolni.

Geréb Ádám testvérünknek 80 esztendőre terjedő pályafutásában szüntelenül kísérője volt ez a mennyei hang. Egy hétgyermekes református lelkipásztori családban született, ahol a „mikro”-élet és a szolgálat ütemét ez a „mega”, ez a nagy szózat szabta meg. Ez a mennyei szózat készítette fel őt a hivatásra előbb a nagyenyedi kollégiumban, majd a kolozsvári református theológián. Megfigyelhetjük, hogy élete három vonatkozásában miként vezette őt Isten mennyei szózata.

Családjában hűséges hitvestársként és példaadó édesapaként élt. Nem a megszokás vagy az unalom érzésével volt jelen szeretettei körében, hanem napról napra megújuló szeretettel és derűvel. A „mega”, a nagy szózat újból és újból feltöltötte a „mikro”-élet apadó lelki tartalékait.

Az iskolában, ahol először vallást, majd évtizedeken át orosz nyelvet tanított, nem vált unalmassá a kötelező leckékkal, vagy félelmes számonkérővé, mert a mennyei hang utasítására szem előtt tartotta a diákok lelki nevelését. Nemcsak a könyvek kötelező anyagát tanította, hanem a „mi illik”, „mi nem illik” társasági szabályaival kezdve mindent, ami az igaz emberségben és igaz hitben előbbre vitte tanítványait.

Az egyházi életben presbiterként vett részt. Sosem a vádaskodó emberek beszéde alapján mérlegelte az egyházi tevékenységet, hanem úgy, ahogy Isten Igéje őt meggyőzte és irányította. Dicsérete nem hízelgés volt, hanem őszinte elismerés. Ha kritizált, nem szúrt és nem harapott a szava, hanem tanácsolt és helyreigazított.

Ahol Isten Igéje „megaszózzattá” válik, azaz, ahol minden más életszemlélet fölébe tornyosul, ott világossá lesz, hogy nem az az élet célja, hogy a 70–80 esztendőre berendezkedjék, hogy azt nagy lármával vagy szótlan beletörődéssel végigélje, hanem az,

hogy szüntelen készüljön a mennyei sátorba való belépésre. Itt különbözik egyik ember a másiktól. Egyesek ezzel a zárt világgal maradnak, és nincsenek örök létre szomjazó vágyaik. Beletemetkeznek munkájukba, szórakozásaikba, és bár mindenük megvan, mégis sokszor unatkoznak, elcsüggednek, mert nem látják a megnyílt eget és a végtelen életlehetőséget Isten szent sátorában, az egyházban.

A hitben élő ember kilép a zárt élet szorongásaiból, mert élő reménysége van arra, hogy beléphet a mennyei sátorba, ahol Istennel lesz örök lakozása. Erről a reménységünkről is mélyen érez a költő, amikor így ír versében:

Az elfáradt bogarak mind hazatalálnak, ha esteledik
s te nyitott tenyérrel, térdig csobogó nyugalomban
ott állsz az útjuk végén.

Ha Isten még a megfáradt bogarakat is tenyerébe zárja, hogyne várná betegségtől, küzdelemtől, öregségtől elfáradt gyermekeit a mennyei nyugalomba! Ebben bizakodjatok a mi Urunk, Jézus Krisztus által. Ámen.

(Elhangzott Geréb Ádám ny. tanár ravatalánál.)

Orbán János

Az igazi örökség

Alapige: Zsoltárok 73,23–26

Ez a zsoltár egy sokat szenvedett hívő bizonyágtétele és megvigasztalódása. Nem egyszer felmerülhet a kérdés: miért kell a hívő embernek szenvednie? Hogy van az, hogy a nem hívő, az Isten nélkül élő ember „látszólag” gondtalanabb és szerencsésebb? Nagy kísértés lehet ez sokak számára. A zsoltáros elmondja, hogy ha ezért keseregne a szívem, akkor hallgatag és tudatlan volnék, majd így folytatja: de én mindenkor veled vagyok!

A hívőnek a legnehezebb szenvedések között is sokkal jobb, mint annak, aki emberi megítélés szerint az Úr nélkül, gondtalanul él. A hívő ember a szenvedésben is Istennel közösségben él... Így a koporsóban pihenő testvérünk is!

Akit most temetünk, egy sokgyermekes család utolsó tagja. Látszólag egyedül maradt. Sokszor úgy néz ki, hogy egyesek teljesen egyedül, teljesen magukra maradtak. És akkor – minden látszat ellenére – a hívő szívéből felfakad a bizonyágtétel: de én mindenkor veled vagyok! Ezt a hitvallást csak a zsoltáros mondhatja és mondja, de ez a vallomása a mindenkori hívő, sokat szenvedett embernek is. Milyen nagy áldás, mekkora boldogság megvallani: én mindenkor veled vagyok, Istenem. Én hozzád tartozom, Jézusom! Én a tied vagyok, Uram! Ebben a vallomásban benne foglaltatik egy figyelmeztetés is: a legnagyobb nehézségek közepette is vigyázzatok, hogy senki és semmi el ne szakíthasson Istentől. A „mindenkor” időhatározó azt jelenti: sem fiatalságban, sem öregségben, sem egészségben, sem betegségben.

A ti szeretett hozzátartozótok életét ez a „de én mindenkor veled vagyok” vallomás jellemezte. Sok évtizeden át kötődött az Úrhoz. Így alakult ki mély összetartozása legközvetlenebb hozzátartozóival, akik ugyanígy tettek bizonyágot Isten iránti hűségükről. Így volt példamutató tagja gyülekezetének, amelybe öntudatosan beletartozott.

Vannak, akik csak néha keresik Istent, holott Istenre mindig szükségünk van. Nélküle nem lehet élni, bár egyesek úgy gondolják. Sokszor utal minket egymásra az Úr. Az idősebbeket a fiatalabbakra, a tehetetlenné váltakat azokra, akik a beteget ápolni

képesek. Így volt ez a ti családokban is. Évtizedeken át nem fogyott ki a betegség, az öreg, a tehetetlen családokból. Az „egymás terhét hordozzátok” (Gal 6,2) iskolája volt ez a család. A most elköltözöttnek mint a család utolsó tagjának ezt az iskolát kellett kijárnia. Élete végén azonban úgy látszott, hogy magára maradt. De nem maradt magára, mert az egymással való törődés Isten szolgálata. Emberileg ez néha nagyon nehéz. Csak Istenben bizakodó hittel lehet a nehéz életutakat végigjárni. Ha egymással Isten szerint törődünk, akkor minden esetben megtapasztaljuk az ő segítségét.

Lehet, hogy talán éppen akkor nagyon belefáradt már az életbe, amikor a mások támogatására szorult. A nehéz szenvedések között könnyen kiütközik az emberi gyengeség. Így belőle is. De a leglényegesebb megmaradt, mert élete utolsó perceiben is úgy tudott fohászolni, hogy nyilvánvaló volt, hogy a lélek kész, csak a test erőtelen.

Hogy lehetünk képesek megjárni az ilyen szenvedésekkel teli utat? Úgy, hogy mi is el tudjuk mondani: Te fogod az én jobb kezemet! Mi lett volna s mi lenne velem nélküled, Uram? De te fogod az én jobb kezemet! Te vagy az én segítségem, az én erősségem, megtartó Istenem! Milyen jó tudni és naponként megtapasztalni, hogy Isten kézen fogva vezet minket! Te letted-e az ő kezébe nyomorult életedet?

Tanácsoddal igazgatsz engem! – hangzik tovább alapigénk bizonyásgtétele. Ez a tanács: az Ige. Ne csak hallgassd, hanem hallgassd meg és zárd szívedbe ezt az isteni tanácsot: „Uram, a te Igéd nekem a sötétben szövétnekem.” Amikor a tanács a legjobban kellene, akkor ez az Ige mindig biztos útmutatás!

Az a kérdés, hogy „Kicsodám van az egekben?” – azt jelenti, hogy az Ige az ég felé irányítja tekintetünket. Van valakim, aki az örökkévalóságból vigyáz reám. Van Istenem, akit jó Atyának hirdet az evangélium. Van Istenem, aki meg nem szűnik lenni, számára nem korlát az idő. Ő az egekben van. S bár itt a földön nem egy esetben nincs hozzátartozóm, de én „hozzá”, az egek Urához tartozom.

Náladnál egyébben nem gyönyörködöm e földön – hangzik tovább a bizonyásgtétele. Kiben gyönyörködöm? Abban, akiről az van megírva, hogy „néztünk reá, de nem vala ábrázata kívánatos” De az, aki lelkét egyszer őszintén kitérte előtte, benne marad, mint Veronika kendőjében a töviskoronás megváltó képe. Ha egyszer te is így tudsz leborulni előtte, akkor tenéked is felragyog a Krisztus, és te is boldogan vallod: Náladnál egyébben nem gyönyörködöm e földön!

Ha elfogyatkozik is testem és szívem – kiált fel a zsoldáros. Mert bizony elfogyatkozik egyszer testem és lelkem. A koporsóban pihenő testvérünk is tudta, kérte, várta. Talán éppen azért, mert belátta és beismerte, hogy néha a testi fájdalmak, gyötrődések között nem tudott mindig úgy viselkedni, ahogy azt hívő szíve szerette volna. Meg kell tanulnunk számolni az elfogyatkozással. Mi lett volna belőle, ha nem lett volna kősziklája, Krisztusa, Istene, aki megtartsa! De mi lesz belőletek? Reá, a Kősziklára építettétek életeteket? Hogy mondta, mondja Jézus? Valaki hallja éntőlem e beszédek és megcselekszi azokat, hasonlítom a bölcs emberhez, aki kősziklára épített, mert ömlött az eső, és eljött az árvíz, és fújtak a szelek, vagyis eljött, eljön a legnagyobb megpróbáltatás ideje. Ki marad meg a nagy ítéletben? Aki a Kősziklára, Jézusra épített.

Ezzel a reménységgel álljatok meg e koporsó mellett. Elfogyatkozott teste és szíve. De a Kőszikla áll. Az Úr él, és megtartja mindazokat, akik reá építettek és építenek.

A legtöbb temetés alkalmával, de talán még a halott eltemetése előtt felmerül az örökös kérdése. Örökség? Miféle örökségről van szó? Amit anyagiakban hátrahagyunk? Nem! Arról az örökségről van szó, akit kapunk. Téged, ó, Isten, végérvényesen. Örökre veled leszek, mert dicsőségedbe fogadsz be engem! „Ó, mily dicső, ó, mily dicső, ó, mily dicső lesz az idő, ha egykoron őt szembe láthatom, ó, mily dicsőség lesz az énnekem!”

Ez a bizalom töltse be mindnyájatok szívét. Erre az igazi örökségre nézzenek azok, akik az ő gondozását, ápolását vállalták, bár ez nem volt könnyű dolog.

Valamennyiünk számára maradjon isteni vigasztalás az Ige: Ha elfogyatkozik is testem és szívem: szívemnek kösziklája és az én örökségem te vagy, ó, Isten, mindörökké. Ámen.

Orbán János

Ne bánkódjatok!

Alapige: 1Thesszalónika 4,13–14

Az evangélium azt jelenti: örömhír. Vajon lehet-e evangéliumot prédikálni a koporsó mellett? Igazán itt lehet és igazán itt szükséges, mert ilyenkor hallgatja a legtöbb szomorú ember, akik talán nagyon ritkán vagy sohasem hallgatják az egyedül vigasztaló evangéliumot. Az evangélium mindig időszerű, és mindenkire nézve az, mert mindig „időszerű” a halál. Ez alól senki sem vonhatja ki magát.

Ahogy annak idején a thesszalónikabelieknek, úgy szól ma nektek az Ige: „Nem akarom, atyámfiaim, hogy tudatlanságban legyetek azok felől, akik elaludtak, hogy ne bánkódjatok, mint a többiek, akiknek nincs reménységük.”

Ez a tudatlanság tulajdonképpen hitbéli bizonytalanságot jelent. Tudták, de nem tudták magukévá tenni. Így van ma is sok úgynevezett keresztyén ember. És ti? Holott az élet egyetlen igazi megoldása az evangélium, holott a gyászban az egyetlen igazi vigasztalás az evangélium.

A megszólítás elsősorban a gyülekezet tagjaira, jelen esetben éppen reátok vonatkozik, amikor azt mondja: atyámfiain, ami azt jelenti: testvéreim az Úrban. Vajon ezek vagytok-e valamennyien, akik részt vesztek ezen a temetésen?

Minden keresztyén ember hallott valamit a feltámadásról. Sokan elutasítják. Lehetetlen ilyet mondani, amikor kész tények előtt állunk, hiszen az illető meghalt, a földbe teszik, vége, nincs tovább. Nem könnyű dolog ebből a tudatlanságból elvezetni valakit a „hitnek tudására”. Nem észbeli, elméleti tudásról van itt szó, mint például: kétszer kettő az négy. A mai ember sok mindent tud, amit a régiek nem tudtak. A mai ember a maga elméleti tudásával dicsekszik. A maga eszével akarja elbírálni az evangéliumot. Saját tudását az Isten kijelentése fölé akarja helyezni. Pedig: „Nem az én gondolataim a ti gondolataitok, mert amint magasabbak az egek a földnél, akképpen magasabbak gondolataim gondolataitoknál” – így szól az Úr (Ézs 55,8–9).

Itt van az egyik lényeges kérdés, amely előtt tudatlan és tehetetlen az emberi tudomány: a halál. A mai tudomány megpróbálja meghosszabbítani a földi életet, megpróbálja kitölteni a korhatárt. De az ember a halált így nem kerülheti el. Mit tesz az evangélium? Beleiktatja az embert az örökkévalóságba. Így nincs korlátja, határa „az életnek”, mert az ilyen életet nem tudja megszüntetni még a halál sem!

Az Ige nektek mondja, akik halljátok és értitek a szót: nem akarom, hogy tudatlanságban legyetek azok felől, akik elaludtak. Sokak szívében ott a nyugtalanság: mi lett, mi lesz azokkal, akiket szeretünk és meghalnak? Az Ige nem kényszerű beletörődést, hanem megnyugtató vigasztalást ad. Isten csodálatosan gondoskodott az emberről. Mert nem arról van szó, hogy mit tudtok a most elaludt testvérünkről. Nem életrajzi adatok felsorolásáról van itt szó. Nem az a lényeges, hogy mit tudhattok az elhunyt földi életéről, hanem az, hogy miként ad vigasztalást a feltámadott Jézus Krisztusban való hit a gyászoló hozzátartozóknak és minden hívő keresztyén embernek.

Vannak, akik nem hiszik a feltámadást. Jézust kinevették a Jairus házánál, amikor azt mondta: a leányka nem halt meg, hanem csak aluszik. Egyesek ma is kinevetik a feltámadásban hívőket. Isten számára azonban nincsenek halottak, mert aki hisz öbenne, ha meghal is, él, és így soha meg nem hal.

Az Ige vigasztalása kétoldalú. Vonatkozik a hátramaradottakra és az elaludtakra egyaránt. Az élőknek nem kell bánkódniuk saját maguk miatt, de nem kell szomorkodniuk a halottak miatt sem. A hívő embernek a halálban is van reménysége. A hívő embernek ott is van reménysége, ahol mások minden reménységüket elveszítették.

Ezt a reménységet a hit adja és táplálja az ember szívében. Ez nem olyan elméleti tanítás, amit meg lehet úgy tanulni, mint például egy iskolai leckét, és el lehet mondani úgy, mint a számtanfeladatot. Ez a legcsodálatosabb isteni tett: Jézus meghalt és feltámadott. A bűneset miatt halandóvá vált ember számára egy új, isteni lehetőség nyílt meg: az élet, az igazi, az örök élet reménysége tárult ki Krisztusban a hívők számára.

Az Ige hangsúlyozza: Jézus meghalt. Nem csak elaludt. Az ő halála „megváltó halál” Jézus érettünk halt meg. Érettünk vállalta a halált. De Jézus fel is támadott! Ahogy halála valóságos halál, úgy feltámadása is valóságos feltámadás. Ezen nem vitatkozni kell, hanem hittel el kel fogadni. Aki hisz a Feltámadásban, az a saját feltámadásában is hisz és eszerint rendezni be földi életét. Ugyanakkor a feltámadás hitével kíséri ki a temetőbe azokat, akik elaludtak. Ezt azért mondja az Ige, hogy ezzel is utaljon arra, hogy miként az alvásból van felébredés, úgy a halálból is van feltámadás. Róma 8,11 szerint: „Ha annak Lelke lakik bennetek, aki feltámasztotta Jézust a halálból, ugyanaz, aki feltámasztotta Jézust a halálból, megeleveníti a ti halandó testeiteket az ő tibennetek lakozó Lelke által.”

Ez az Ige azonban nem az „általános” feltámadásra utal, amikor mindnyájunknak meg kell jelennünk Isten ítélőszéke előtt, hanem kizárólag a hívők feltámadására, az örök életre. Ti hívők vagytok-e a szó bibliai értelmében? Ha igen, akkor tudjátok, hogy az elaludtak is a Jézus hatalmában vannak. Senki, még a halál sem tudja a hívőket kiragadni a Jézus kezéből. Mert akár élünk, akár halunk, az Úréi vagyunk.

Jézus előhossa az övéit az üdvösségre. Ezért ne bánkódjatok, hangzik az isteni vigasztalás. Szól ez elsősorban nektek, gyászoló hozzátartozói, de szól valamennyiünknek. A feltámadás reménységével simogassátok meg drága szerettetek koporsóját. Ámen.

Orbán János

„Ó, én nyomorult ember!”

Alapige: Róma 7,22–25a

Úgy érzem, hogy a legelső dolog, amit ezen a temetésen tennünk kell: az őszinte bűnbánat. Ez alól egyikünk sem kivétel: sem én, de egyetlen szolgatárs sem, sem azok, akik mint ismerősök vesznek részt ezen a temetésen, még a legközvetlenebb hozzátartozói sem!

Miért kell bűnbánatot tartanunk? Mert valamennyien számtalanszor elmarasztaltuk, pálcát törtünk felette, ismervé azt a hullámozó életet, mely azt a testvérünket jellemezte, akinek porsátora ebben a koporsóban nyugszik. Hogy miért viselkedtünk így? Mert valamennyiünk előtt nyilvánvaló volt – s a legfájdalmasabban éppen a családi körében – az az ellentmondásos magatartás, mely különösképpen esett latba egy lelkipásztor életében. Bírálni tudtuk, de imádkoztunk-e érte eleget?

Ki is volt ő tulajdonképpen? Úgy érzem, hogy a felolvasott Ige adja meg erre a kérdésre a feleletet. Nem kisebb ember tesz így bizonyosságot magáról, mint éppen Pál apostol. Szentlélek arra indította, hogy ezt írásban is megörökítse, hogy figyelmeztetés-

ként, de ugyanakkor biztatásként is maradjon fenn a mindenkori ember számára: „Gyönyörködöm az Isten törvényében a belső ember szerint; de látok egy másik törvényt az én tagjaimban, mely ellenkezik az elmém törvényével, és engem rabul ad a bűn törvényének, mely van az én tagjaimban.”

Meg vagyok győződve, hogy ő is gyönyörködött az Isten törvényében a belső ember szerint. Ezért választotta a lelkipásztori szolgálatot. Biztosan érezte azt a boldogságot, amit egyébként minden keresztyén ember érez, amikor észreveszi, hogy Isten megszólította, amikor megérti az Isten hozzá szóló üzenetét. De mennyivel nagyobb gyönyörűség egy lelkipásztor számára, amikor Szentlélek úgy megvilágosítja, hogy egészen nyilvánvaló lesz számára Isten kijelentése. Kimondhatatlan gyönyörűséggel telik meg ilyenkor a lélek és így lehet, lesz Isten alkalmas eszköze a szolgálatra. S amikor egy ideig meg kellett válnia ettől a szolgálattól, rádöbrent, hogy nem tud elszakadni a lelkipásztorokdástól. Ezért vágyott vissza a szolgálatba, a szószékre, annak ellenére, hogy ő maga is számot vetett azzal, amit az Ige így mond: „látok egy másik törvényt az én tagjaimban, mely ellenkezik az elmém törvényével, és engem rabul ad a bűn törvényének, mely van az én tagjaimban”. Igen, a szenvedély valósággal törvényként, vagyis parancsolólag lépett fel életében és valósággal rabszolgájává tette.

Észrevettük-e benne a vergődő embert? Észrevettük-e, hogy egész élete egy nagy felkiáltás volt, egy segítségért könyörgő sikoly: „Ó, én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg egem a halálnak testéből?” És segítettük-e, tudtunk-e segíteni rajta?

Most nagyon személyes dolgot mondok el. Amikor tegnap múlt egy hete a nyugdíját hoztam – mert késve érkeztem és nagyon siettem –, csak annyit kérdeztem tőle: rosszul vagy? Aztán kezet fogtam és elmentem. De a lelkiismeretem nem hagyott nyugtot: hogy nem tudtál időt szakítani éppen egy lelkipásztor testvéred számára, amikor talán már csak napjai vannak? Valósággal kényszerített a lélek, hogy két nap múlva újból meglátogassam. Akkor már nyugodtan le tudtam ülni az ágya mellé, és megpróbáltam vele beszélni a leglényegesebbéről. Ne haragudj – mondtam –, hogy a tegnapelőtt úgy elsiettem, de hát valamennyien egy életen át annyit hibázunk, annyi mindennel megbántjuk egymást – sokszor éppen azokat, akik minket a legjobban szeretnek; annyi bűnt követünk el, annyi mindent elrontunk, de jó, hogy van Isten felettünk, aki állandóan szemmel tart, nem azért, hogy azonnal reánk csapjon, amikor vétkezünk, hanem hogy atyai szeretetével lenyúljon utánunk és helyrehozza azt, amit mi elrontottunk. Azután együtt éltünk az Igével. Az Igéből a 121. zsoltár 1–2. versét olvastuk. És akkor ő is megnyilatkozott, mint aki tudja, hogy számára csak onnan felülről van megoldás, de onnan van! Elmondta, hogy fel van készülve a halálra. Úgy viselkedett, mint aki megnyugodott lélekkel Isten kezébe tette le életét. Azután együtt imádkoztunk. Mikor elbúcsúztam tőle, a homlokát is megsimogattam, azután nyugodt lelkiismerettel mentem haza.

Úgy éreztem, hogy egy olyan szolgatárstól vettem búcsút, aki sok-sok gyötrődés után megtalálta a Szabadítót. Aki már nem azt kérdi: kicsoda szabadít meg engem a halálnak testéből, hanem szinte szó szerint azt mondja: „Hálát adok Istennek, a mi Urunk Jézus Krisztus által.” Egész magatartása azt fejezte ki, ahogy azt a szép énekünk imádkozza: „Uram, maradj velem, reám borul az este csendesen. Feledve bűnt, bajt, súlyos terhetet, ó, hadd hajtom le fáradt fejemet öledbe, Istenem.”

Ha azzal kezdtem, hogy tartunk bűnbánatot, most arra hívlak fel, hogy valamennyien adjunk hálát Istennek, hogy a mi atyánkfia öröklődő életét végül is Krisztus kezébe tette le, és ezért hadd tudjuk mi is elmondani: hálát adok Istennek, a mi Urunk Jézus Krisztus által! Amen.

Vallástanítás

Isten elküldi Szent Lelkét

(Gyakorlati mintatanítás a III. osztály számára)

Kezdő imádság: Uram, szent segedelmeddel
Dolgaidban állj mellénk!
És mennyei kegyelmeddel
Új kegyelmet önts belénk!
Hogy lelkünkkel, testünkkel
Dicsőségedre lehesünk,
S minden tehetségünkkel,
Uram, téged szeressünk.

Ének: 131 (A pünkösdnek jeles napján).

Az óra felépítése

I. KEZDŐ, MOTIVÁCIÓS FÁZIS

1. *Kapcsoló ismétlés, „hidépítés”*

A fenti rajzon látható, hogy az egyházi ünnepekör adventtel kezdődik. Egészen pünkösdig soroljátok a többi ünnepet, majd röviden mondjátok el, hogy milyen események történtek ezeken az ünnepeken.

Ha jól figyeltetek, akkor minden történetben ugyanazt a Jézust láttátok, de más és más helyzetben. Karácsonykor úgy volt jelen az emberek között, mint pici gyermek. Virágvasárnap királyként láttuk őt, amint számárháton ülve, sok ember kíséri Jeruzsálembe. Nagypénteken szomorú emberek vették körül Jézust, mert ellenségei megverték és keresztre feszítették. Húsvétkor Jézus újra jelen van tanítványai között, mert feltámadt a halálból és sebei begyógyultak. Utoljára áldozócsütörtökön láthatták a tanítványok, amikor a galileai hegyen elbúcsúzott tőlük, szemük láttára felemelkedett a földről Istenhez, mennyei Atyjához a mennybe távozott.

Azóta Jézust senki sem látta, de ez nem jelenti azt, hogy ő nincs itt és most velünk. Gondoljatok arra, hogy amikor a Napot a szemünk előtt a felhők eltakarják, akkor senki sem mondja, hogy nincsen Nap, mert érezzük a melegét és látjuk a világoosságot, amelyet a felhők mögött is áraszt reánk.

Az az ünnep, amelyről ma beszélünk, a pünkösd, éppen arról szól, hogy Jézust bár nem látjuk, de ő mégis velünk van.

2. Célkitűzés

Isten elküldte Szent Lelkét a tanítványokhoz. Ezen túl a láthatatlan Szent Lélek ad számunkra bátorságot és erőt. Olyan biztos ez, mint amilyen biztos, hogy a láthatatlan szél és a megfoghatatlan tűz is nagy dolgokat tesz.

II. INFORMÁCIÓS FÁZIS

(az új anyag átadása, szemléletessé, érthetővé tétele)

Jézus, mielőtt a mennybe ment volna, szép beszédet mondott a tanítványainak. Arra figyelmeztette őket, amire mi is szoktunk emlékeztetni titeket, hogy ne felejtsék el azt, amit tanultak tőle. Ez csak akkor lehetséges, ha az átélt eseményekről sokszor beszélnek majd az embereknek.

El kell menni házról házra, és el kell mondani mindazt, amit láttak és hallottak Jézustól. Igen ám, de ez nem könnyű munka. Bátorság kell hozzá, mert Jézust is sokszor megfenyegették és szidalmazták. Bizonyára velük is így fognak majd bánni. Ezt tudva, az Úr azt ígérte nekik, hogy elküldi Szent Lelkét, aki velük lesz a bajban és az örömben egyaránt. Ezt az eseményt várták a tanítványok Jeruzsálemben. Éppen 10 napja már, hogy várokoztak. Természetesen ez idő alatt is buzgón imádkoztak, amikor erős szélzúgás riasztotta meg őket.

Mikor körülnéztek, tüzes lángnyelveket láttak egymás feje fölött. Így küldte el számunkra Jézus a Szent Lelket, és ők ezt azonnal megérezték, mert kimondhatatlan öröm és bátorság töltötte be őket. Szent Lélek bátorítására azonnal kimentek a városba, hogy Jézusról beszéljenek az embereknek. Nem véletlen, hogy a Szent Lélek pont ezen a napon jött el a tanítványokhoz. Ugyanis nagy ünnep volt ekkor Jeruzsálemben, amelyet a hetek ünnepének neveztek. A gabona összegyűjtésének napját ünnepelték, amelyre nagyon sokan eljöttek az egész országból Jeruzsálembe. Így lett a gabona összegyűjtésének ünnepe a mi számunkra az emberek összegyűjtésének az ünnepe. Szent Lélek Péter apostol beszéde által 3000 embert gyűjtött egybe, akik mindnyájan figyelmesen hallgatták a Jézusról szóló tanítást és megkeresztelkedtek. Most megértették és megszerették azt a Jézust, akit nemrég keresztre feszítettek. Ezt az eseményt a keresztyén egyház születésének nevezzük.

Isten Szent Lelke által minket is össze tud gyűjteni. Összegyűjt a vallásórán, a templomban, és arra tanít minket, hogy egymás testvérei vagyunk. Nem szabad lenézniük a kisebbeket, a gyengébbeket, a rosszabb ruhában járókat, mert akik értik és szeretik a Jézus tanításait, azok mind egyformák és testvérek.

Kedves gyermekek! A pünkösdi történetben van két példa, amelyet ha megjegyeztek, mindig tudni fogjátok, hogy Isten Szent Lelke veletek van.

Ez a két példa a tüzes lángnyelvek és a szél példája.

Mit jelentenek a tüzes lángnyelvek? Régen az emberek házában valamelyik szoba közepén tűz égett. A család a tüzet körülülte, hogy melegedjenek, de ennek a tűznek a fényénél olvasni is szoktak. Ahol az emberek összegyűlnek és a Bibliából olvasva lelkiileg megmelegednek, ott az emberek egymásra nem haraguszna, hanem jól érzik magukat. Ez a Szent Lélek műve.

Mit jelent a szél? A szelet nem látjuk ugyan, de tudjuk, mennyi mindenre képes. Például kemény kősziklákat tud lecsiszolni, a virágmagvakat elszórja a földön, hogy szép virágok legyenek, hajókat visz a tengereken stb.

Isten Lelke minket is csiszol, hogy jobbak, engedelmesebbek legyünk. Hasznos gondolatokat ültet el bennünk, hogy szép, rendezett legyen az életünk, és végül segít, hogy elérjük azt a célt, ahová Isten küld minket.

III. INTEGRÁCIÓS FÁZIS

Melyik ünnep után következik pünkösd? Milyen ünnepük volt a zsidóknak, amikor Jézus elküldte a Szent Lelet? Hány napig váraoztak a tanítványok Jézus mennybemenetele után, hogy eljőjön hozzuk a Szent Lélek? Mik jelezték azt, hogy a Szent Lélek eljött hozzuk? Miben hasonlít a tűznek és a szélnek a hatása a Szent Lélek munkájához? Hány ember keresztelkedett meg Péter beszéde nyomán? Hol kell nekünk ma összegyűlnünk, hogy Isten beszédét hallgassuk? Hogyan látszik rajtunk az, hogy Isten Leleke velük van?

Összefoglalás

Mi is Jézus tanítványai vagyunk. Ma keresztyéneknek nevezzük a Jézus követőit. Jézus egyszer azt mondta, hogy arról lehet tudni, hogy az ő barátai vagyunk, hogy az ő beszédeit megtartjuk. Tehát ne feledkezzetek meg arról, amit a vallásórákon tanultok. Otthon mondjátok el szüleiteknek és testvéreiteknek. Imádkozzatok mindennap, mint a tanítványok, hogy legyen erőtök jó és engedelmes gyermekeknek maradnotok.

Szemléltetőeszközök:

Rajz az ünnepkörrel, papírból kivágni a tüzes lángnyelveket és ráírni az aranymondást, minden gyermekkel beragasztatjuk a füzetébe.

Otthoni munka:

Folyóiratokból minél több arcképet kivágni, és ezeket egy fehér lapra ráragasztani. A sokféle emberek ugyanahhoz a közösséghez, a keresztyén egyházhoz tartoznak. Más a nyelvük, bőrük színe, ruhájuk, de egy a hitük és Istenük.

Aranymondás: „Teljesedjete be szentlélekkel, beszélgetvén egymás között zsolta-
rokban, dicséretekben és lelki énekekben” (Ef 5,18–19).

Énektanulás: 132: Jövel Szentlélek Úr Isten...

Imádság: Istenünk! Köszönjük, hogy Leleked által velünk voltál és tanítottál. Kérünk, te vezess ezután, hogy otthon is jók lehessünk, hogy egymást szeressük és így hú gyermekeid lehessünk.

Az Úr imádsága.

Henterné Antal Tünde
református vallástanár

Jézus mennybemenetele

(Gyakorlati mintatanítás a III. osztály számára)

Kezdő imádság: Jó Atyánk, Istenünk,
Te taníts bennünket,
Jézus Krisztus útján
Vezesd a lelkünket,
Szentleleked ereje
Növelje hitünket. Ámen.

Ének: 258 (Ameddig Jézus él).

Az óra felépítése

I. KEZDŐ, MOTIVÁCIÓS FÁZIS

1. Kapcsoló ismétlés, „hidépítés”

Miről tanultunk, beszélgettünk az utóbbi két órán? Mit ünnepelünk húsvétkor? Kiknek ajándékoz, biztosít Isten dicsőséges feltámadást? Feltámadása után sokáig maradt Jézus a tanítványaival? Ismételjük el Jézus feltámadása utáni, negyven napig tartó földi tartózkodásának eseményeit!

2. Célkitűzés

Miért kellett Jézusnak elválnia tanítványaitól, egyházától és a bűnös emberektől?

Miért jó ez nekünk?

Jézus mennybemenetelének az a célja, hogy szószólónk legyen az Atyánál, hogy könnyöregéseivel érettünk közbenjárjon és „mindeneket magához vonzzon”.

II. INFORMÁCIÓS FÁZIS

Jézusnak a tanítványaitól való elválása feltámadása után, vagyis húsvét után negyven nappal történt.

Olvassuk el közösen Lukács evangéliumából a történeteket! „Kivivé őket Betániáig, és felemelvén az ő kezeit, megáldá őket. És lön, hogy míg áldá őket, tőlük elszakadván, felviteték a mennybe; és ők pedig imádván őt, visszatérének nagy örömmel Jeruzsálembe” (Lukács 24,50–52).

Ezekben a bibliai versekben találtak-e valami olyan dolgot, amin csodálkoztok? Figyeljétek meg az 52. verset, mely szerint a tanítványok nagy örömmel tértek vissza Jeruzsálembe.

Vajon van-e, vajon lehet-e ott öröm, ahol azok válnak el, akik nagyon szerették egymást? A szeretteinktől való búcsúzás és elválás szomorú dolog. Mégis, miként lehetséges, hogy a tanítványok Jézus eltávozása után nagy örömmel tértek vissza Jeruzsálembe?

Jézus hazatért mennyei Atyjához a mennybe. A tanítványok tudták, hogy ennek meg kell történnie. Jézus e szavakkal búcsúzott tőlük: „Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön” (Máté 28,18b).

A tanítványok Jézus mennybemenetelének napján látták meg igazán, hogy kicsoda Jézus, aki vigyáz ránk és megtart. Jézus most már királya és oltalmazója a világmindenségnek és megváltója mindenkinek széles e világon, aki megkeresztelkedett az ő nevében, aki egyházának tagja és őt hűségesen követi.

Vajon nem éreztek fájdalmat a tanítványok? Biztosan igen. Hisz el kellett válniok attól, akit nagyon szerettek, de szomorúságuk kimondhatatlan nagy örömmé változott, mivel mindaz beteljesedett, amit az Úr Jézus Krisztus előre megmondott nekik.

Sokszor gondolunk arra, hogy milyen jó lenne, ha Jézus most is itt lenne e földön, ha itt lenne közöttünk, ha itt lenne a vallásórán. De mi történne akkor a világ többi gyermekeivel, akik a föld valamelyik távoli pontján szintén vallásórán vannak, ha Jézus testileg itt és most velünk lenne? Hogyan lehetne velük is ugyanabban az időben? Mennybemenetele óta mindenkivel együtt lehet és együtt van, aki szereti őt; hisz megígérte, hogy ahol ketten-hárman összegyűlnek az ő nevében, ott jelen van ő is. Ezért valóban örendezhetünk annak, hogy Jézus, a mi királyunk, aki a mennyben van, itt és most valóban velünk van Igéje és Lelke által.

Kikkel van együtt Jézus? „Aki nékem szolgál, engem kövessen – mondta Jézus –, és ahol én vagyok, ott lesz az én szolgám is, és aki nékem szolgál, „megbecsüli azt az Atya” (Jn 12,26).

Milyen feladatot bízott Jézus a tanítványokra? „Tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében” (Mt 28,19). Ezt a feladatot a tanítványok életük árán hűségesen elvégezték. Így és ezért vagyunk mi is keresztyének. E feladat elvégzésére Jézus jelenléte tette alkalmassá őket: „én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig” (Mt 28,20b).

Mikor Jézus ez ígérte meg, tanítványai szeme láttára felemeltetett a földről. Kezét kitarva megáldotta őket. Majd felhő takarta el őt szemük elől.

Jézus mennybemenetelére mindig áldozócsütörtökön emlékezünk. Jézus mennybemenetelében az a lényeges vonás, hogy miután elvégezte a világ megváltásának munkáját, melyet az Atya reá bízott, visszament igazi otthonába, mennyei országába, hogy ott újra elfoglalja királyi székét és az Atya jobbján ülve kormányozza ezt a világot, benne egyházát és minket valamennyiünket. A mennyek országában sok szenvedése után dicsőség várt rá.

Jézus mennyei dicsőségébe mindazokat befogadja, akik őt hittel és engedelmesen követik e földi életben.

(Rövid vázlatot írunk a táblára.)

III. INTEGRÁCIÓS FÁZIS

Összefoglalás párbeszédés formában

Mi történt Jézus feltámadása után 40 nappal?

Milyen feladattal bízta meg Jézus a tanítványait? Kapcsolatosan mit ígért Jézus? Örvendhetünk-e annak, hogy Jézus visszajön? Ma kik a Jézus tanítványai?

Nekünk mi a feladatunk? Mi az életünk célja?

A mi feladatunk az, hogy Jézus hűséges tanítványai legyünk és készüljünk a mennyei hazába. Életünk célja az, hogy Krisztussal együtt legyünk a mennyek országában.

Házi feladat: Beszélj meg szüleiddel és testvéreiddel, hogy te mit tehetsz azért, hogy Jézus hűséges tanítványa légy, és hogy elnyerd a mennyek országát.

Énektanulás: 125 (Megdicsőült Krisztusunk, / Túl a földi fellegen).

Imádság: Uram, Jézus, add, hogy hűséges követőd tudjak lenni, hogy tudjalak téged igaz hittel szívembe fogadni. Köszönjük, Istenünk, hogy itt voltál velünk. Kérünk, édes Atyánk, vigyázz mindig reánk. Ámen.

Az Úr imádsága.

Inczéné Székely Hajnal
református vallástanár